

ROZSAHEGYI KÖNYVTÁR
 F 38037
 Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

X. évfolyam 7. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2003. július

SZEKVENCIA LÁSZLÓ KIRÁLYRÓL

Új dicséret hangja zengjen
 A királynak, énekelszen
 Ujjongásunk dallama.

Mint a lépesmész az ének,
 Olyan édes, a dicséret
 László királyt zengje ma.

Királyunknak szóljon ének
 Erősítve a dicséret
 Menyországi hangjait.

Hitvallóknak Ura áldott!
 Tőle nyerték a királyok
 Élet ajándékait.

Dicsőítünk csengve mindenek,
 Királyoknak gyöngyc, ki mennyeket
 Ígérsz s üdvönek javait.

Ó, mily boldog s milyen ékes,
 Szent nevével fényességes
 Várad híres temploma!

Századoknak királya
 Mosta kezét tisztára,
 Szenny ne érje már soha.

Ő a lépcső, magyar nemzet
 Rajta lépdél az egcknek
 Trónjához, Pannónia.

Híre, neve édig szárnyal,
 Eljut sebcs híradással
 Földünk négy határára.

Véle kegyet, áldást nyertünk,
 Meg is tartván, mit megleltünk
 Hitvallásunk hajnalán.

Gyógyítja a betegséget,
 Munkálja az üdvösséget,
 Ahogy Mózes hajdanán.

E házban meghallgatást nyer
 Mindenre, mit kér az ember,
 Ha a király pártolja.

Véle semmi kardcsapást,
 Ellenséges támadást
 Nem retteg már a haza.

Ellenséggel bár csatázva,
 A királynak imájára
 Üdvösséget nyer a nép.

Hit szerzője általa
 Századokra árasztja
 Olajának erejét.

Ő szerez a magyar népnek,
 Mely az igaz hitre tért meg,
 Birodalmi hírnevet.

Idegenek, ellenségek
 Békességben jól megférnek,
 Néki engedelmesek.

Őnlelkéből, rejtettségből
 Csillag támad a világnak,
 Tündökölnék a csodák.

Erejével, győzelmével,
 Ellenségnek, barbár népnek
 Futamítja nagy hadát.

Aki őt dicséri, áldja,
 Biz a poklot megutálja,
 Nyavalyáit jóra váltja,
 S elűzi ördögeit.

Ki szent voltát megtiszteli,
 Gyógyulását megnyerheti,
 Mert a király megsegíti
 Életre ő híveit.

Dicsősége király sarjnak,
 Áve, üdve magyaroknak,
 Értünk támadt fényes Csillag,
 Virág ország gyökerén!

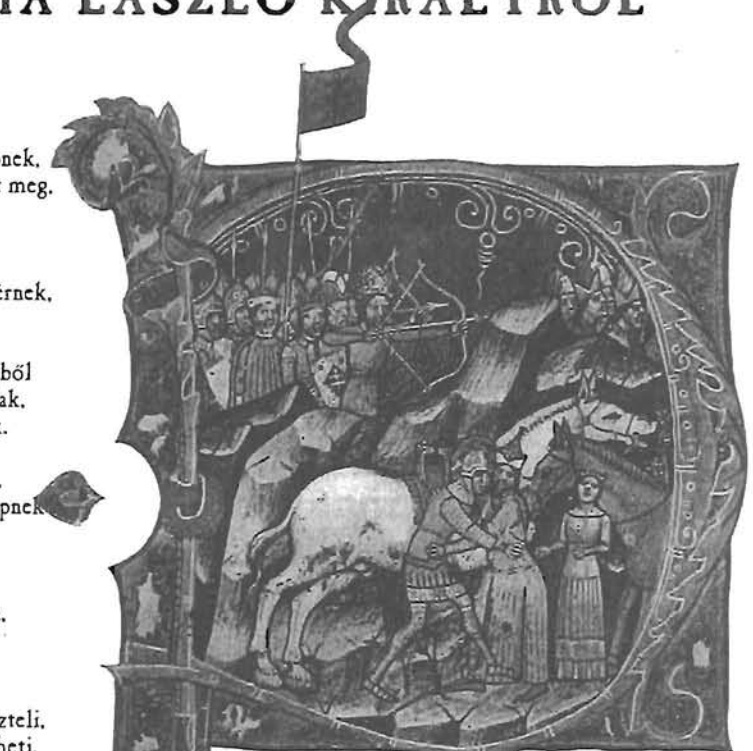
Királyt adó szent gyökér,
 Igaz hittel a dicséret
 Hozzad zeng, az emberen,
 Te neved igézetén.

Urunk, ki megkoronáztad,
 Hallgasd meg, kik itten áldnak,
 S szent királyunk hű szolgálait
 Ez életből egykor átvidd
 Mennyei palotádba.

Akik hírét együtt zengve
 Összegyűltünk örvendezve,
 Add, hogy véle találkozzunk,
 És megnyervén eljuthassunk
 Az örök boldogságra.

Amen.

valószínűleg 1192 után

Iniciálék a Képes Krónikából.
 Fenn: A cserhalmi ütközet. László párviadala a kun vitézzel
 Alsó kép: László király

Önnel joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület június 26-án

Elsőként a polgármesteri beszámoló hangzott el, az elmúlt hónap jelentősebb rendezvényeiről: a Cigány Kisebbség napja, a tanévzárók, ballagások, a testvérvárosi látogatás került említésre.

A Motormúzeum tulajdonosa, Sóczó Elek levelet írt az önkormányzatnak. Levelében megerősítette a városban már elterjedt hírt, miszerint a múzeum ősszel bezárja kapuit. A gyűjtemény tulajdonosa 13 éve működtette a múzeumot, a város 5 éve szerződéses kapcsolatban nyújtott némi anyagi segítséget. Sóczó Elek véleménye szerint, akire igazán tartozott volna a múzeum ügye (?) az nem tette meg a szükséges intézkedéseket. Valószínűsége szerint befáradt a „sok eredménytelenségbe”. Levelét egy olyan jókívánsággal fejezte be, amelyre véleményem szerint a testület egyetlen tagja sem tartott igényt, ki azért mert van válása, ki azért mert ateista. Befejező gondolatában ugyanis Jehova áldását kérte az önkormányzat munkájára... Hát ide jutott az a nagy-nagy munka, gyűjtő szenvedély, és nem kevés áldozat. Én személy szerint őszintén sajnálom, főleg azokat az eszközöket, kocsikat, amelyek szorosan kötődtek vagy Endrődhez, vagy Gyomárhoz. Gondolok itt pl. a tűzoltó lajtos kocsira, a temetési gépkocsira, vagy a tulipános kocsira, és sorolhatnám még tovább, természetesen a motorokért is nagyon fáj a szívem, de nem kevésbé sajnálom Sóczó Eleket, az embert. Nagy meghasonulás vehetett rajta erőt, amikor feladta életének, munkájának egy jelentős szakaszát, sőt még a vallását is...

Jóváhagyta a testület azt a meghívásos pályázati felhívást, amelynek kiírója a város, és a pályázati cél, az augusztus 20-i rendezvény, Szent István Napok címmel. Az Endrődi Népliget a helyszín, két napos az ünnepség, amelynek vannak „kötelező” programjai, mint pl. ünnepi kenyérszentelés, nemzetközi halfőző verseny, operettműsor, tűzijáték. A pályázati határidő: július 10. További kérdésekre Bencsik Mária ad választ a 386-851 telefonon.

2003 évi költségvetési rendelet módosítása is elfogadásra került. A bevétel főösszege: 4,7 milliárd forintra nőtt, a működési kiadások főösszege 1,9 milliárd Ft, a felújítások 69 millió forint, a fejlesztési kiadások végösszege 2,7 milliárd forint, a tartalék 95 millió forintra változott.

Változott a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló rendelet. A változtatás egyik lényeges eleme, az egyszeri hozzájárulás összegének visszafizetésénél figyelembe vehető gondozási idő. Míg korábban a gondozási idő 10 éven belüli, jelenleg 5 éven belüli megszűnése esetén kell az egyszeri hozzájárulásnak a fennmaradó évekre jutó időarányos részét visszafizetni. Változott továbbá a hat napot meghaladó távollét idejére fizetendő térítési díj összeg, ez korábban 20% volt, most 60%.

Az egyszeri hozzájárulás jelenlegi díjai: egyágyas önálló vizesblokkal 1,1 millió Ft, egyágyas, közös vizesblokkal 880 ezer Ft, kétágyas vizes blokkal: 600 ezer Ft/fő. A havi térítési díj: 33.390 Ft, illetve 36.750 Ft/fő.

A Liget Fürdő biztonságos hévízellátása érdekében egy új 1150 méteres hévízkút fúrására van szükség. A kút várható, kalkulált költsége, 37 millió forint, amelyre pályázat benyújtását hagyta jóvá a testület. A saját erő szükséglet: 7,4 millió forint.

A város informatikai fejlesztésére is pályázunk, a beruházás 10,2 millió forint, amelynek saját erő szükséglete: 2 millió forint. A saját erő a költségvetésben biztosított.

Adósságkezelés, mint egy új szociális ellátás lehetőségének bevezetéséről tárgyalt a testület.

A szolgáltatás lényege, hogy az eladósodott háztartásokban a fizetési képességek helyreálljanak. Nem arról van szó, hogy a fizetési képességgel rendelkező de fizetni nem akarókat támogatson a rendszer, hanem azokat lássák el adósság kezelési tanácsokkal, akiknek fizetési készsége van, de képességét meg kell teremteni. Rendeletet fog alkotni a testület, amelyben meghatározza, hogy kik lehetnek a jogosultak az adósságkezelésben, milyen adósságtípusok vonhatók be, és mennyi lehet az adható támogatás, és milyen feltételekkel.

Gyomai Evangélikus Egyházközség támogatási kérelmét a testület megvitatta, és 100 ezer forinttal támogatja a villámcsapás miatt tönkrement toronyóra megjavítását. Mint ismeretes, ez a toronyóra naponta kétszer zenélt, ütött negyed és egész óraker, és éjszaka megvilágításra kerül.

A város 2002. évi gyermekvédelmi feladatairól szóló beszámolóból sok tényszerű és statisztikai adatot is megismert a testület. A statisztikai adatokat teljes mértékben - hely hiány miatt - nem áll módunkban közölni, de néhányat igen: Családba fogadott kiskorúak száma: 9 fő, védelembe vett kiskorúak száma: 36, gyámság alatt állók száma: 33 fő, gondnokság alatt állók száma: 89 fő, örökbefogadásra alkalmasnak nyilvánított szülők száma 6, kiskorúak száma, akiknek családi jogállása a gyámhivatalnál az év folyamán rendeződött: 10 fő.

A Békés Megyei Önkormányzat vállalja az átmeneti gondozás biztosítását intézményeiben, de erre szerződést kell kötni. A testület felhatalmazta a polgármestert a szerződés megkötésére, amely alapján egy fő átmeneti gondozása biztosított.

Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda igazgatója 2003. szeptember 11-től egy óvodapedagógusi álláshelyet megszüntet, így a jelenlegi óvodapedagógus létszám 8-ról 7 főre csökken.

Névváltozás: az Endrődi Tájház új neve: Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény, a Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény új neve: Vidovszky Béla Képtár.

Regionális Hulladéklerakó beruházási munkáiról szóló jelentést a testület elfogadta. Kiderült a jelentésből, hogy a kivitelezési munkák jól haladnak, határidő tartható. Probléma van jelenleg a többletfeladatként előírt költségnövekedés pénzügyi forrásainak biztosításával, valamint további problémát jelent, hogy az elkészült munkák részszámláit Szarvas és Kondoros csak részben fizette eddig ki. Ezért feltétlen sürgős egyeztetésre van szükség.

Hat holtág kezelésével kapcsolatos beszámoló készült. Az érintett holtágak a Körösi Halászati Szövetkezet bérleményei. A beszámolót egy panaszos levél tette aktuálissá, amely az alacsony a vízszintet kifogásolta. A holtágak rehabilitációját a város csak pályázati úton szerzett pénzből tudja megoldani, ezért célszerű lenne a többi önkormányzati tulajdonú holtágak helyzetjelentését is elkészíttetni.

A Humánpolitikai Bizottság a fiatal házaspárok első lakáshoz jutásának támogatására 24 kérelemből 23-at pozitíven bírálta el. A felhasznált támogatás összege 9,3 millió forint, a maradvány összege 5,7 millió forint, amely még ez évben rendelkezésre áll.

Bemutakozott a Szarvasi Rendőrkapitányság új parancsnoka: Oltyán Sándor rendőr őrnagy.

Láng Miklós és felesége Bécsi Erzsébet 3 db Vidovszky képet adományozott az önkormányzatnak. A testület köszönetét fejezi ki Láng Miklósnak és feleségének az adományért.

Császárné Gyuricza Éva
Képviselő

Az endrődi templomtetőről lekerült **barna színű pala eladó**. Érdeklődni a plébánián lehet, délelőttönként. Telefon: 66/283-940

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Ünnepi Könyvhét keretében 5 napig tartott a Városi Könyvtárban az árusítással egybekötött új könyvek bemutatója és vására. Június 13-án ir-olvasó találkozóra vette kezdetét a Könyvhét, amikor Martinkó Károly író bemutatta a *Justicia zokog* című kötetét.

MEGHÍVÓ - A Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének Gyomaendrődi csoportjának Vezetősége tisztelettel hívja sorstársait

AUGUSZTUS 30-ÁN ÉVADZÁRÓ VACSORÁRA.

Helyszín: Gyomaendrődi Művelődési Ház. A vacsora ára: 900 Ft. Jelentkezni lehet Csöke János, 285-942 telefonján, Kovács Balázné 283-553 telefonján, vagy a klubfoglalkozásokon a Napköziben, kedden és szerdán. Zene, tánc, tombola, és garantált a jó kedv.

A RUMBA Táncsoport Egyesület és a Társastánc Alapítvány évzáró táncbemutatót tartott június 21-én a Katona József Művelődési Házban. Sok szép élménnyel gazdagodtak a nézők, hiszen láthatták a sok kitűnő bemutatók mellett Mészáros András és Gonda Anett, Kelemen Erika és Kovács László párosokat is, akik az országos versenyeken rangos helyezést értek el.

Köszönet - Timár Mihály és felesége, Julika, köszönetét és háláját küldi mindazoknak, akik az 50 éves házassági évfordulójuk hálaadására személyesen eljöttek, vagy írásban jókívánásukat elküldték. Köszönetüket fejezik ki az egyházi szertartásért Petrovszki és Mag atyá-

nak, köszönik a Templomos Lovagrend két tagjának a szertartáson való jelenlétüket.

Juttatás jár! A szovjet kényszer munkára elhurcoltaknak, az 56-os elítélteknek, a munkatáborban fogva tartottaknak. De kérelmet kell benyújtani!

A 267/2002.(XII. 20.) Kormányrendelet 3 §(2) bekezdése felhatalmazta a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot, hogy a korábban benyújtott és elutasításra került igényt felülvizsgálja. Az Alkotmánybíróság határozattal módosította a 267/200.(XII. 26) Kormányrendeletet, és határozata alapján juttatásra jogosulttá vált az a magyar állampolgár, aki nyugdíjkorhatárt betöltötte, vagy 67%-ban elvesztette munkaképességét, ha:

- Elítélése az 1956-os népfelkeléssel összefüggő, vagy az 1945 és 1963 közötti törvénytörő elítélés,
- Magyarországon 1945. január 1. és 1953. december 31 között rendőrhatalmi őrizet mellett munkatáborban fogva tartott volt,
- 1944. október 1-jét követően a Szovjetunióba kényszer munkára elhurcolták, és három évet elérő, illetőleg azt meghaladó szabadságvesztést vagy szabadságkorlátozást szenvedett el.

Ha az időtartam a 3 évet elérte, de az öt évet nem haladta meg, akkor a juttatás havi összege: 20 ezer forint, az öt és 10 év között havi 30 ezer forint, 10 év felett havi negyvenezer forint.

Ha a juttatásra jogosult meghalt, akkor az öt havonta megillető juttatás 20 %-a a túlélő házastársra illeti.

A juttatási kérelmet a Nyugdíjfolyósítási Igazgatóságra Budapest 1820, címre kell elküldeni!

A jogosultság elbírálásához szükséges adatok: név, születési hely, idő, anyja neve, állandó lakhely, nyugdíjfolyósítási törzszám, a hadifogságból való hazatéréskor kapott leszerelési igazolás, és nyilatkozat arról hogy háborús és népellenes bűncselekmény miatt nem ítélték el, nem volt az államvédelmi szerveknek hivatásos állományú tagja, nem volt karhatalmista, nem kapott az 1956-os forradalom leverésében való részvételért kitüntetését.

KÖZÖSSÉGI HÁZ

július-augusztus havi programja

Július 7-én 8 óra: VÉRADÁS

Július 26-án 19 óra: ANNA-BÁL (Belépő: 350 Ft, asztalfoglalás 23-ig)

Augusztus 14-29-ig: TUDÓSZÜRES (bővebb felvilágosítás a plakátokon lesz)

Augusztus 20-án 20 óra: Operett-est (bővebb tájékoztatás a plakátokon lesz)

Kis Bálint Napok voltak június 6-11 között. Az iskola diákjai és tanárai a négynapos programsorozatban igen változatos, értékes műsorokkal méltón tiszteltek az iskola névadója emlékére.

A Fogyatékosok Európai Évének jegyében regionális rendezvényt szervezett a Városi Családsegítő Központ, a Fogyatékos Gyermekekért Közalapítvány, a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége, és helyi számos vállalkozó támogatásával. Békés, Csongrád és Bács-Kiskun megyéből jöttek el Endrődre, a Családi Napra, ahol méltóképpen ünnepeltek szerepeltek együtt az ép és fogyatékos emberek, gyerekek. Sokan jöttek el. A rendezvény üzenete: a kitűzött célokat elérni, a másokban rejlő értéket felismerni *együtt könnyebb*. Négy helyszínen folyt a program, lovaglás, vetélkedők, sátrak, színpadok, mind-mind annak a jegyében, hogy mindenki jól érezze magát. Zárásként 4000 léggömb repült a magasba, s óriásbábok keveredtek a gyerekek közé. Láthatóan mindenki jól érezte magát, barátságok is kötődtek. Így elérte a rendezvény a célját, köszönet a szervezőknek, és a segítőknek. Emlékezetes, szép ünneplés volt.

Fotókiállítás az Apolló Mozi Pódium Kávézóban. Nagy Zoltán „Párizsi képek” című fotói augusztus végéig láthatóak. A kiállítást június 14-én Mohay Orsolya művészettörténész nyitotta meg.

„A Művelt Cigányifjúságért” Alapítvány június 6-án megrendezte a IV. Nemzetközi Cigányzenész és Táncalálkozót, és Gasztronómiai Napot. Jeles vendégek is érkeztek városunkba: Itt volt Teleki László a Miniszterelnöki Hivatal Politikai államtitkára, Lévai Katalin esélyegyenlőségi miniszter, Varga Zoltán a Békés Megyei Közgyűlés elnöke, városunk polgármestere Dr. Dávid Imre és még sokan mások. Akik ott voltak az ünnepségen, jól érezték magukat, hiszen Bódi Gusztai és zenekara és az utcabálon a „Madarak” együttes zenélt.

Május utolsó napján tartották a majálist az Öregszőlőben. Hangulatos nap volt, amely ünnepélyes tűzgyújtással vette kezdetét. Paprikáskrumpli főző verseny, tézene. Jó ebédhez szólt a nóta, bemutatót tartott a Színfolt Mazsorett Csoport, volt még néptáncbemutató, gyermekvetélkedő, fellépett Kiszely Zoltán és Merényi Nikolett.

Bella Rózsa Pilinszky-díjas tanár, grafikusművész kiállítás Kecskeméten június 4-től egy hónapig lesz nyitva Kecskeméten, a Klapka u 34-ben. A kiállítást Hámori Zoltán a Petőfi Népe főszerkesztője nyitotta meg.

A Szarvasi Arborétumba látogatott a nyár egyik legmelegebb napján a Városi Gondozási Központ egy kis csoportja. Összesen harminc gyermek és felnőtt élvezte a kellemes hajókirándulást, az arborétumi sétát. Az óriás fák árnyékában valóságosnak érezték Pilinszky versét: „Elmerül szemem, arcom, lelkem, minden élőlény megmerül abban a feneketlen zöldben, ami egy fa kívül-belül”. A kirándulást a „Kincs az Életed” Közhasznú Alapítvány szervezte a fogyatékos gyermekek, és felnőttek részére. Köszönet a támogatóknak.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

GYURICZA GYULA (1937-2003)

Idén október elején lett volna 66 éves. Endrődön született, édesapja nevét örökölte. Édesanyja Kiszely Margit, szülei, nagyszülei is tősgyökeres endrődiek voltak. Két lány testvére van, Éva és Marika. Kis gyermek kora óta nagyon szeretete a lovakat, kutyákat, galambokat és szinte minden állatot. Már kisgyermekként képes volt hajnalok hajnalán felkelni, és kiülni a „garadics”-ra, és úgy

várta a kondást, a csordást, és szeretett volna velük menni, néha meg is tette mesélték többször a szüleinek. Már kisgyermekként sokat segített édesapjának a mezőgazdasági munkákban, szívesen hajtott a lovakat, a kedvenc a „Kese” nevű ló volt. Szinte természetes volt, hogy középiskolába Szarvasra ment. A Mezőgazdasági Technikumban szerezte meg a középfokú képesítést, és így vált élete végéig a mezőgazdaság elkötelezettje. Rövid ideig dolgozott a Gyomai Kőrösi Állami Gazdaságban, ahonnan 1957-ban elkerült Kiskőrösre. Katona

idejét nagyon messze, Lentiben töltötte, határőr volt, 27 hónapot szolgált. A katonaságnál megpróbálták átformálni életfilozófiáját, csak átmenetileg sikerült a gyökerek mélyek voltak... Kiskőrösön alapított családot, felesége Oroszi Júlia egészségügyi dolgozó volt. Két lányt neveltek fel szeretetben. Hosszú éveken át, 24 évig a Kiskőrösi Állami Gazdaságban dolgozott, ahonnan az Orgoványi Tsz-be került, ott volt főagronómus nyugdíjazásáig. Ez a Tsz sem kerülhetett el a 90-es évek viharos sorsát, felszámolták, és onnan ment előnyugdíjba. Szerette a focit, szívesen járt labdarúgó mérkőzésekre, kis unokája, mint igen tehetséges ifi labdarúgó sok örömet okozott neki, minden mérkőzésére elkísérte. Nyugdíjas éveit bearanyozták unokái, akik 4-en vannak. Nem vállalt nyugdíjasként külön munkát, minden idejét családjá körében töltötte. Kis háztáji földön gazdálkodott, és kevés jószágot tartott. Be akarta pótolni azt az időt, amit fiatalon megvont a családjától, mert mondhatni, hogy látástól vakulásig dolgozott, amíg állásban volt. Abban az időben sokan tették így, ma-már más világ járja... Munkájáért miniszteri dicséretben, és több alkalommal „Kiváló dolgozó” kitüntetésben részesült. Munkatársai és beosztottjai szerették, tisztelték, mert emberséges tudott maradni mindig minden körülmények között.

Szülőföldjétől érzelmileg soha nem szakadt el, gyakran látogatott haza, és a régi ismerősökkel szívesen beszélgetett. Figyelemmel kísérte az itthon történeteket, mindig várta a havi újságot, a hazai hírekről. Tavaly volt az 50 éves általános iskolai találkozójuk, nagy élmény volt a találkozó, majdnem hiányzó nélküli volt az osztálylétszám, 2 vagy három osztálytárs hiányzott csak. Most Húsvétkor volt utoljára itthon. Ekkor hirtelen eszébe jutott, hogy menjünk ki Kocsorhegyre, legalább 20 éve nem jártunk ott. Kimentünk, végigjártuk a régi helyeket, hiszen gyermekkorunkban sokat jártunk oda, ott volt a család kis birtoka. Felmentünk a gátra, még egyszer - akkor még nem tudtuk, hogy utoljára - végignéztünk az ártéren, a fűzfákon, ahol gyermekkorunkban annyit bolyongtunk, a kubik gödröket kerülgatve, madárfészkeket keresve, virágokat szedtünk akkor inkább mezítláb, mint cipőben.

Ez volt az ösztönös, tudatalatti búcsúja a szülőföldtől. Végig jöttünk a gáton, mint régen annyiszor. Innen a legszebb képét mutatja még mindig a falunk, mondtuk.

Egy hónap múlva már nem élt, pedig élhetett volna, orvosi mulasztás áldozata lett...

Nyugodj testvérem békében! Jó testvér, szerető, hűséges jó férj, jó apa, és nagyszerű, unokáidra joggal büszke nagypapa voltál. Nagyon hiányzol mindnyájunknak.

Császárné Gyuricza Éva

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE (részletek)

1790. Bíró: Timár Mihály.

1791. Obiit Joannes Labcsánszki se?ex (vagy se?er a kérdőjeles betű olvashatatlan) venerandus 93 annorum, Ecclesiae Endrőd. per annos 33 servus fidelissimus.

Október végén jött Püspökladányból Berta János tanító.

Bíró: Farkas Pál.

1792. A tanító fizetése a vele tett alku és egészség szerint 200 r-forintokban és télen át fűtőbeli provisióban állapított meg.

A házak száma: 341.

1793. december, Furman káplán hosszúpályi plébános lett.

1794. május. Nagy István helység notáriusának bévétetvén, fizetése így állapított meg: 100 fr., 12 köb. búza, 1 hizott sertés, 100 font tehénhús, 100 font só, 30 font faggyú, 12 itce vaj, 1 font bors, 4 öl fa, télen át fűtőbeli provisió, a mélt. uraságtól 1 sessió föld.

Kvartek József és Kelemen András káplánok jönnek.

Bíró: Katona István.

Csábi Pál kántor meghalt. Hval ebben a minőségben 1792-ig fordul elő, tehát Csábi csak 1792-94-ig működött. Helyébe jött ideiglenesen Soovári Gábor.

Párbr: 1 f. 54.

Mészáros József végrendeletéből: Mint-hogy mindennem amim vagyon az Istentől vagyon, ugyanazért a templom számára hagyok két tavalyi üszőborjút, miseszolgálatra pedig egy meddő tehenet és 6 forintot.

1795. november: Kelemen micskei plébános lesz. Jön Buganics György.

Bíró: Binges János.

Harangozó Portörő József.

Gubucz Mihály a templomra hagyott egy szőlőt és misékre 10 forintot.

Sulykó Mátyás vasárnapi dolgozásért 12 pálcával büntetve. - Fialatok a húsvéti gyónás idejében táncoltak; 3 legény húsvét másod napján öntözni járván megrészegedett s misére nem ment: 10 pálcával büntetve.

A hadnagyoknak esti harangszó után mindenkit haza kellett hajtaniuk.

1796. szeptember 8. Homonnay szélhűdésben meghal, életének 54. évében. Valószínűleg a szarvasvégi temetőben temették el.

Az endrődiek kérték az uraságtól Jánossy békési plébánost.

JÁNOSSY JÓZSEF

1796. november – 1805. szeptember

1796. A plébánosnak megígérve: 12 öl fa a téli fűtő helyett (mely bizonyosan szalmából állott), a bor árában 3 frt., ezen kívül

20 frt., és a vetésért 10 köböl búza, 5 köböl árpa és 5 köböl zab.

A templomnak ekkor igen szép fölszerelvényei vannak: 1 ezüst monstrancia, 2 ezüst Ciborium, 1 Ereklye, - 2 pacificale, az egyik ezüst, 11 színes casula, 4 fekete, 5 nagy és 5 gyászmissale, 1 ezüst és 1 réz thuribulum, 5 zászló, 1 tisztességesen felöltötött szobor.

A templom - régi - hossza 16 l, szélessége 4 " öl. (mai mértékel: 31,7 x 8,5 m

1797. március. Kvartek az új orosházi lelkeség első curatusa.

Az előjárók Berta tanítót (mi okból?) lemondásra akarták kényszeríteni, de a plébános és Verner tanfelügyelő nem engedték.

A plébános engedélyt kap a meglévő 2 nagyobb harang mellé a „dissonans tintinnabulum” helyett megfelelőbbet készíttetni.

1798. Bíró: Kalmár Mihály-
15 mázsás harangot öntött Harner Jakab Váradon 1681 r-forintért.

Huszka József kántor lett.

Csúvár András 20, Salamon István 110 frt-ot. hagy a templomnak.

Buganics helyébe Leczkési Mihály jön káplánnak.

1798. november 6-án az új templom alapja letétezt. (eredetiben 1799, de át van javítva 1798-ra)

Fényképalbum

Bal oldali kép: Cseh doktorék a régi Domszög előtt sétálnak
Jobb oldali felső kép: Cseh doktor hajdani háza, a mai postaépület
Jobb alsó kép: középen Cseh doktor úr látható

Katolikus oldal

JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában: misés mise!

Hunya

Vasárnap délelőtt 10-kor, kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

A katolikus hit elemei (21.)

Imádságok (1.)

1. A katolikus keresztény köszöntés

Dicséretessék a Jézus Krisztus. - Mindörökké, Amen!

Laudetur Jesus Christus. - In aeternum, Amen!

[kiejtése: laudetur jesusz krisztusz – in eternum, amen.]

2. A gyónás

A szentgyónás módja. Első forma: magángyónás (ezt használjuk legtöbbször)

1. A gyónó készüljön fel a bűnbocsánat szentségének vételére lelkiismerete gondos megvizsgálásával, végiggondolva Isten parancsolatait, az Egyház parancsait és élethelyzetéből fakadó kötelességeit. A csöndes vizsgálódást imádság kövesse, különösen a Szentlélekhez, valamint Szentírás-olvasás. A legutóbbi gyónás óta elkövetett valamennyi bűnt föl kell idézni és meg kell bánni.

2. Miután a gyónó emlékezetébe idézte valamennyi meggyónandó bűnét és gondolatban őszintén megbánta, belép a gyóntatóhelyiségbe.

3. A pap üdvözli, ő pedig keresztet vet: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Amen.

4. A pap felolvashat egy szentírási részletet, a gyónó pedig megmondja utolsó gyónásának idejét, majd meggyónja a bűneit. Minden halálos bűnt meg kell gyónni.

A gyónó így kezdi:

gyónom a mindenható Istennek, és Isten helyett neked, lelkem atyám, hogy utolsó gyónásom óta ezeket a bűnöket követtem el. utóljára gyóntam... (majd elmondja a bűneit)

5. A bűnök bevallása után a pap tanácsokat ad a gyónónak, majd elégtételt ad neki, rendszerint valami imádságot vagy jócselekedetet. A gyónó elfogadja az elégtételt.

6. A gyónó kifejezi bűnbánatát akár saját szavaival, akár bűnbánati imával vagy zsoltárral. Egy példa a bűnbánati imára:

*Teljes szívemből bánom minden bűnömet,
mert azokkal a jó Istent megbántottam.
Erősen fogadom, hogy Isten segítségével
a jóra törekszem, és a bűnt elkerülöm.*

7. Ezután a pap megadja a feloldozást ezekkel a szavakkal:

„Isten, a mi irgalmas Atyánk, aki szent Fiának keresztalála és feltámadása által kiengesztelte önmagával a világot, és kiárasztotta

JÚLIUSI ÜNNEPEK

2. szerda:	Sarlós Boldogasszony
3. csütörtök:	Szent Tamás apostol
4. péntek:	Portugáliai Szent Erzsébet
5. szombat:	Zaccaria Szent Antal áldozópap
6. vasárnap:	Évközi 14. vasárnap
9. szerda:	Zhao Rong Szt. Agoston áldozópap és t. vértanúk
11. péntek:	Szent Benedek apát
13. vasárnap:	Évközi 15. vasárnap
14. hétfő:	Lelliszi Szent Kamill áldozópap
15. kedd:	Szent Bonaventura püspök, egyháztanító
16. szerda:	Kármel-hegyi Boldogasszony
17. csütörtök:	Szent Zoerárd-András és Benedek remeték
18. péntek:	Szent Hedvig királyné
20. vasárnap:	Évközi 16. vasárnap
21. hétfő:	Brindisi Szent Lőrinc áldozópap, egyháztanító
22. kedd:	Szent Mária Magdolna
23. szerda:	Szent Brigitta szerzetesnő
24. csütörtök:	Árpád-házi Szent Kinga
25. péntek:	Szent Jakab apostol
26. szombat:	Szt. Joakim és Szent Anna, Szűz Mária szülei
27. vasárnap:	Évközi 17. vasárnap
29. kedd:	Szent Márta
30. szerda:	Aranyszavú Szent Péter püspök, egyháztanító
31. csütörtök:	Loyolai Szent Ignác áldozópap

a Szentlelket a bűnök bocsánatára, az Egyház szolgálata által bocsásson meg neked, és adja meg a békét! És EN FELOLDOZLAK TÉGED BŰNEIDTŐL AZ ATYA, ÉS A FIÚ, ÉS A SZENTLELEK NEVÉBEN.”

8. A gyónó válaszol: „Amen.”

9. A pap mondja: „Magasztaljuk Istent, mert jószágos hozzánk.”

10. A gyónó válaszol: „Mert örökké szeret minket.”

11. Végül a pap elbocsátja a gyónót Krisztus békéjében.

A szentgyónás módja. Második forma: közös gyónás

A legtöbb plébánián rendszeresen tartanak közös bűnbánati szertartást. A hívek összejönnek a templomban a megadott időben, és előkészületül Isten szavát hallgatják, bűnbánati zsoltárokat mondanak, énekelnek és közös imádságot végeznek. A pap segíti a híveket lelkiismeretük megvizsgálásában, majd a gyónók valamelyik paphoz járulnak (rendszerint több gyóntató áll rendelkezésre ilyenkor). Mindegyik gyónó meggyónja a bűneit, belefoglalva valamennyi halálos bűnét és mindazokat, amelyeket meg akar gyónni, elégtételt kap a paptól, majd feloldozást nyer. Miután mindenki meggyónt, a hívek ismét együtt imádkoznak és énekelnek, hogy hála adjanak Istennek azért a megbékélésért, amely Isten és az emberek között, valamint a közösség és tagjai között létrejött.

A szentgyónás módja. Harmadik forma: általános feloldozás

A gyónás harmadik formáját csak veszélyben használják, vagy ha az embereknek igen sokáig kellene várniuk, míg hozzájutnak a szentgyónáshoz. (pl. valami katasztrófa esetén: süllyedő hajó, zuhanó repülőgép) (Lelkipásztori gyakorlatom: ha pl. autóval baleset mellett haladok el, és úgy látom, hogy ott fekszik az áldozat, akkor feltételes feloldozást adok a kocsiablakból „ha még élsz, ha bánod bűneid, akkor én téged feloldozlak...” Isten kegyelme végtelen gazdag, hátha segíték)

Ennek a formának a felelőssége az illető papon van. Ha az idő megengedi, mindegyik gyónó vizsgálja meg lelkiismeretét és bánja meg a bűneit.

A pap mindenkit feloldoz.

Mindenkinek, aki általános feloldozásban részesült, az első lehetséges alkalommal meg kell gyónnia egyénileg is valamennyi halálos bűnét.

Szokásos körülmények között a hívek ne használják a gyónásnak ezt a formáját. Az Egyház megengedi rendkívüli körülmények esetére, hogy Isten irgalmától senki se legyen megfosztva.

Kedves Szülők, Kedves Vendégek,
Kedves Tanulók!

Néhány nap múlva megkezdődik az aratás! A beérett gabonát levágják, magtárba kerül, hogy majd új kenyér legyen belőle! Az ősszel elvetett mag meghozza a termését, többet, vagy kevesebbet. Ez függ a tél hosszától, az előkészített magágytól, a tavaszi esőtől, és függ az elvetett mag minőségétől.

Valahogy a mi munkánk is ilyen. Ősztől folyamatosan vetjük, ültetjük a tudás magvát, s várjuk, lessük, hogy nyárra beérjen a termés, és tanulóink ismeretei gyarapodjanak. Nekünk is ügyelnünk kell a tudás ágyának kialakítására, számítunk mi is langyos esőként a folyamatos ismétlésre, a témakörök megtanulására, hogy az egymásra épülő ismereteket elsajátítsátok, összefüggésben lássátok az ismeretanyagot!

Van, aki gondos gazdaként kezeli a megtanulandó anyagot. Minden napra, minden órára készült, szereti, ha az ismereteit számon kérjük, örül, ha felelhet, nem „szekirozásnak” veszi!

Ezeknek a tanulóknak meg is van a jutalmuk, hiszen jó bizonyítványt visznek haza, szüleiük örömeire, nevelőinek meglepedésére.

Tanulni kell!! – Meddig? – Talán a sírig. A technika mindig fejlődik, mindig lesznek új dolgok, amik előbbre viszik az emberiséget. Bár a technikát az emberiség javára fordítanak, ne háborúra, ne az emberiség kipusztítására.

Mi pénteken az endrődi templomban hálát adunk Istennek az egész évről. Azért, hogy megsegített bennünket, nem zavarta meg a tanévet különösebb dolog, betegség, baleset, hogy akik elkezdtek ezt a 8. tanévet, azok be is tudták fejezni.

Jelenleg 217 tanuló az iskola létszáma.

Ebből 34 tanuló első osztályos, akik mindnyájan megtanultak írni, olvasni, számolni!

Köszönöm az elsős tanító néniknek.

Iskolánkban 4 kitűnő tanuló van, 37 tanuló a jeles, ez az iskolai létszámhoz viszonyítva 17%. Ezek oklevelet, könyvet ill. 3 tanuló pénzjutalomban részesül.

Tantárgyi dicséretet 29 tanuló, példamutató magatartásért és kitartó szorgalomért 7 tanulót jutalmazunk oklevéllel.

Jó közösségi munkáért 6 tanuló kap elismerő oklevelet!

Iskolánkból 82 tanulót jutalmazunk oklevéllel, ez az iskolai létszám 37,78%-a.

Az iskola magatartási átlaga: 3,97, szorgalmi átlaga 3,69. Ez is jónak mondható!

Az iskola tanulmányi átlaga: 3,74.

8. TANÉVZÁRÓ ÜNNEPÉLY

a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában
- részletek Kiss Pál igazgató beszédéből -

Iskolai napközibe 120 tanuló jár.

Iskolai étkezésben 166 fő, ez az iskolai létszám 76,49%-a. Ez igen jónak mondható!

Az iskolán kívüli tevékenységet is támogatjuk: néptánc, társastánc, zeneiskola, hegedű, zongora, furulya, gitár, trombita. Ezen kívül labdarúgás, kajak, balett, judo. Iskolán belül: ügyes kezek és számítástechnika szakkör, színjátszás, sport, énekar, kamarakórus.

Ennyi plusz munkára is adunk lehetőséget.

Részt vettek tanulóink szavaló versenyen és egyéb pályázatokon: Aranyfonál, Költészet napja, KRÉSZ rajzpályázat, EÜ vetélkedő, különböző rajzpályázatokon, hűsvéti rajzpályázaton, amelyet a TESCO- GLOBAL szervezett, és eredményesen szerepeltek.

Énekarunk az Éneklő Ifjúság hangversenyen bronz minősítést kapott!

Köszönöm!

Összegezve az évet, elmondhatjuk, hogy eredményes évet zártunk!

Köszönöm a Kedves Szülők támogatását, segítségét, és azt, hogy ezt az iskolát választották!

Köszönöm a 7. osztályosok ballagatását, az iskola díszítését. Igen magasra tették fel a léceket, de igyekeznünk tartani a magasságot!

Köszönöm a farsangi vacsora megszervezését, támogatását.

Köszönöm a Szülőknek, hogy tudtunk együtt dolgozni, s akikkel kevésbé, kérem, hogy a jövőben keressük egymást!

Köszönöm a nevelők és a technikai dolgozók munkáját!

Kedves Tanulók, Kedves Szülők!

Lassan eljön a bizonyítványosztás pillanata. Nagy az izgalom, nagy a várakozás. Ha nem az általatok elképzelt jegy került a bizonyítványba, kérem,

gondoljátok át az egész évi munkátokat és így vessetek számot!

Tegyetek erős elhatározást, hogy jövőre mindent kijavítottok!

A bizonyítvány nem garancialevél. Az eddigi munkát tükrözi. Jövőre lehet jobb is, de lehet gyengébb is!

Mindenkit kérek, hogy ne dobja a könyveket a „sütba” – gondoljatok arra, hogy jövőre is kellhet, főleg az ismétlésnél!

„A könyv a tudás forrása” – olvassatok és pihenjétek a nyáron sokat! Fürödjétek! De vigyázzatok, mert a víz ellenség is lehet! Tartsd be a szabályokat!

Van még egy örömteli bejelenteni valóm: elkészült a tornaterem! Nem sokára átvevessük, és ősztl már benne is tornázhatnak a tanulók. A környék egyik legszebb tornaterme! De már előre mondom, hogy utcai cipővel nincs bemenet!

Kérek mindenkit, hogy a nyár folyamán szerezzé be a szükséges felszerelést!

Több mint 110 millió forintba került. Ezt meg kell övni! Erre vigyázni kell!

8 év alatt Gyomaendrőd egyházi iskolája közel 200 millió forinttal gazdagodott!

A mostani, elballagott 8. osztályosoknak adunk össze egy lehetőséget, hogy ők is részesei lehessenek a birtokbavételnek!

Kedves tanulók a 2002/2003-as tanévet bezárom!

Még egyszer jó pihenést, és szeptemberben mindenkit visszavárunk! Viszontlátásra!

„Holtomiglan, holtodiglan”

Isten adjon Nektek sok boldogságot
közös életek minden napján!

1. Kézi Zoltán - Kovács Anikó; endrődi templom, 2003. június 7.
2. Gellai Zoltán - Tóth Bernadett; endrődi templom, 2003. június 21.

Szólhatsz az emberek vagy az angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom.

Lehet prófétáló tehetségem, ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, hitemmel elmozdíthatom a hegyeket, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek.

Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom a testemet is égőáldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem.

A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély.

Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel.

Nem örül a gonoszágnak, örömet az igazság győzelmében leli.

Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.

S a szeretet nem szűnik meg soha. (1Kor 13, 1-13)

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

Teleki család (széki)

A régi Garázda nemzetségből eredő és így kihalt Horogszeghi Szilágyi családdal közös eredetű család, amely 1409-ben nyeri Zsigmondtól címeres levelét. A nemzetség 1408-ban szerezte meg a Temes megyei Horogszeget, és a több megyei javak között a család nevét adó Békés megyében fekvő Telek nevű pusztát. 1414-ben felprédálva a török Boszniát, a Garázdák Magyar országba költözének által, és Bihar, Arad, Békés és Zaránd vármegyékben fogtak lakást. Megszerezték még Zágorkhida, Szék stb birtokokat is. A család egyes fiágai kihaltak, házasság útján valamennyien a Széki Teleki-családban egyesültek. A család 1685-ben nyert grófi rangot. A család fényének alapját Teleki Mihály vetette meg, aki Apafi Mihály erdélyi fejedelem kancellárja volt. A család ezen ága több nemzedéken át máig is él és virágzik. A Mihály által alapított ág két főágra oszlik, az első János, kövári kapitány, a másikat Sámuel (szül.: 1710., megh. 1783) tábornok alapította. Az első főág katolikus, a második református.

A család neves tagjaiból csak néhányat tudunk bemutatni.

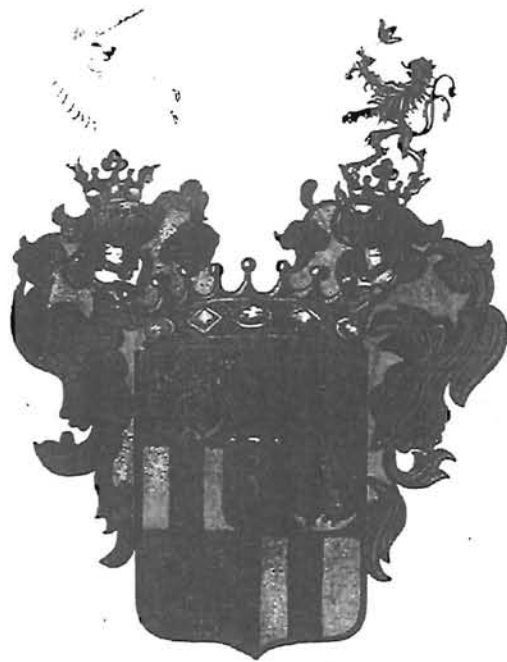
De azt tudnunk kell, hogy a Teleki nemzetség – mely a polgári és hadi pályán zászlós urakat, kancellárokat, korona-öröket, főispánokat, tábornokokat, irodalmi téren is kiemelkedő egyéniségeket adott a nemzetnek, ezen ősi család tündöklő tulajdonsága, hogy szívben és nyelvben mindig magyarok maradtak.

T. Mihály Erdély kiváló államférfia, Nagy-Váradon született 1634-ben, meghalt a zernyesti csatatéren 1690. aug. 21-én. II. Rákóczi György testőrcinek kapitánya volt. Rákóczi halála után Kemény János szolgálatába állott. A görögénszentimrei országgyűlés mint Kemény János pártihívő fő és jószágvesztésre ítélte. De meghódolt Apafi fejedelemnek, aki kegyébe fogadta, és kinevezte országos postamesterré. Befolyása nőttön nőtt, Apafi csak névleg volt fejedelem, a főhatalom T. kezébe került. Volt köze és része a Wesselényi féle összeesküvésben is. Zrinyi és Frangepán kivégzése után az üldözött magyarországi urak Erdélybe menekültek, és ott a bujdosók fő pártfogója Teleki Mihály volt. Meg is választották a bujdosók 1672-ben fővezérékké. Nem engedte ki a kezéből a bujdosók vezértségét, és ő maga állt a 10 ezer főnyi magyar, erdélyi, lengyel, kozák, tatár had élére, és indult a Felső-Tisza vidékén, a várak ostromára. Sajnos 18 napi sikertelen ostrom után vissza vonult Kövára, ezzel szembe Thököly Imre diadalmasan nyomult előre Felső-Magyarországon, a morva és osztrák határig. Minthogy Telki nem adta ki a kezéből a hatalmat, Thököly és közte halálos gyűlölet támadt, mely mindkettőjükre nézve végzetessé vált. A végleges szakadás 1681-ben volt, amikor Thököly seregével együtt elhagyta a fejedelem táborát. A bujdosók ekkor Thökölyt választották meg vezérékké, és a török külön szerződött vele 1682. júniusában. Thököly mint tudjuk megmaradt a török szövetségben, Teleki viszont Erdély megmentése céljából Lipóttal kezdett alkudozni. 1688. május 9-én Teleki kénytelen volt a hódolati nyilatkozatot aláírni, és felesküdni Lipót hűségére. A hódolati nyilatkozat Erdélyben nagy közlekedetlenséget váltott ki. A török Thököly vezérletével Erdélyt vissza akarta foglalni, Teleki Mihály mint az erdélyi hadak főgenerálisa a zernyesti mezőn ütközetben esett el, 1690. aug. 21-én. A tatárok testét összevagdalták. Holttestét felesége a Gernyeszegi református templomában temettette el. Fiai: Mihály, László, József, Pál, és Sándor római szent birodalmi grófi rangot és bővített címet nyertek.

Teleki Sámuel, gróf. (1739-1822), erdélyi kancellár. Ő alapította a Teleki-könyvtárt, Teleki-téka, Marosvásárhelyen, mintegy 50 ezer kötet, 40 ősnymtatvány, és 950 régi magyar könyv.

T. Pál gróf, államférfi és geográfus, Budapesten született 1879. nov. 1-én, meghalt 1941-ben.

Részt vett a Tanácsköztársaság megdöntésére irányuló szervezkedésben, a szegedi kormány külügyminisztere volt. 1920-ban a Simonyi-Semadam –kormány külügyminisztereként tagja volt a tria-

noni békediktátumot aláíró küldöttségnek, (de nem volt aláíró). 1920. július 19-től 1921. április 14-ig miniszterelnök volt. Törvénybe iktatta a Nagyatádi-féle földreformot, törvényt hozott a vitézi intézményről. Külpolitikájának középpontjában a szovjetellenesség állt. Az első királypuccs után lemondott. Mint főcserkész nagy gondot fordított az ifjúság neveltetésére. 1938-ban az Imrédy-kormányban vallás és közoktatási miniszter volt. Részt vett az első bécsi döntést előkészítő magyar-csehszlovák, majd bécsi tárgyalásokon. A második bécsi döntés (1940. aug. 30.) után csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez. A II. Világháború kitörése után Nagy-Britanniát arról értesítette, hogy a hitleri Németországgal csak kényszerhelyzetben működik együtt. 1941-ben bekövetkezett halálának pontos oka és körülménye máig tisztázásra vár. Az akkori krónika öngyilkosságról szól, amelyet szinte biztosan kizár mély és tiszta, elkötelezett vallásos élet útja.

Teleki Blanka, grófnő, 1806-ban született, és 1862-ben halt meg. A magyar nőnevelés egyik lelkes, bátor híve, a nők egyenjogúságának követelője. Leány nevelő intézetében tanított többek között Vasvári Pál, Leövey Klára. A szabadságharcot is szolgálta, hazafias tetteiért Leöveyvel együtt várfozságra ítéltetett.

Teleki Sámuel, gróf. 1845-től, 1916-ig élt. Afrika-utazó, a Rudolf- és Stefánia-tó és vulkán felfedezője. Bejárta még Szudánt, Indiát, és a Indiai-szigetvilágot. Róla nevezték el a 630 méter magas vulkáni csúcsot, amit 1888-ban fedezett fel Afrikában.

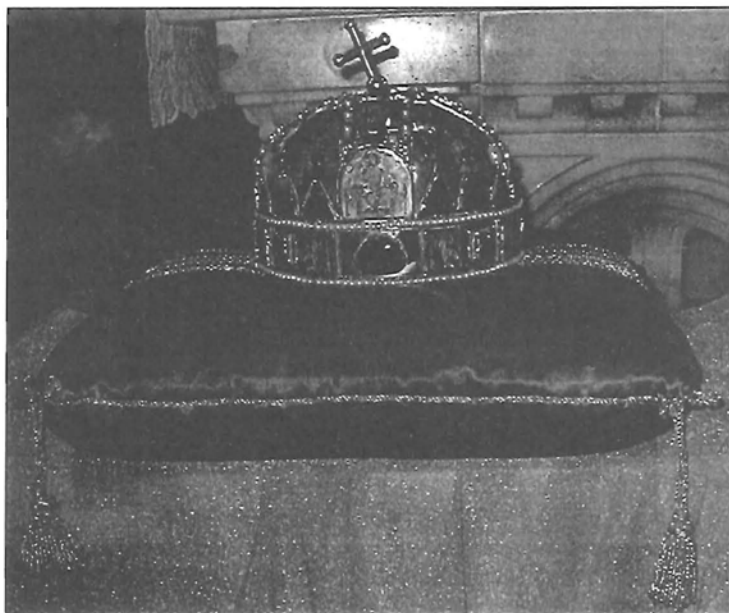
Teleki Sándor, gróf. (1821-1892) honvéd ezredes, író, Koltói birtokán többször látta vendégül Petőfit, mint jó barátot. Táncsics Mihály volt a nevelője. Barátja volt Liszt Ferencnek, Victor Hugónak. A szabadságharcban való részvétele miatt csak a kiegyezés után jöhetett haza, bejárta a nagyvilágot, részt vett 1859-ben az olasz szabadságharcban.

Teleki László, gróf (1811-1861), nagybirtokos, politikus, író, az MTA tagja, az 1848-1 forradalom diplomatája. Kossuth nézeteit vallotta. 1852-ben halálra ítélték, emigrációba ment, hazatérve, 1861-ben országgyűlési követ, az alsó táblán. A május 8-i országgyűlési döntő szavazás előtt öngyilkos lett, sok csalódás érte, többen árulónak tartották.

A család címere hat udvarra osztott vért, ezen felül még a közepén ott van az ősi Garázda címer, vörös udvarban az ágaskodó vad kecske, mely első lábaival fenyő gallyat tart. A vért fölött lévő grófi koronán két koronás sisak áll, az egyikből fehér egyszarvú, a másikból kétfarkú oroszlan ágaskodik, kivont kardon koronát emelve.

A Magyar Szent Korona működik!

A Szent Korona másolata a Szegei Dómban,
Gyulay Endre megyéspüspök aranymiséjén, 2003. június 9-én

Kedves olvasó! A 21. század első napján, 2000. január elsején a Magyar Szent Koronát átköltöztették az Ország Házába. Sokan vagyunk, akik őszintén reméljük, hogy a Szent Korona az Ország Házában kedvezően befolyásolhatja a magyarság jövőjét. Hogy hogyan, és miképpen lehetséges ez, ehhez meg kell ismerkednünk a Szent Korona misztériumával. Szeretnénk méltóképpen elmondani, hogy miképpen lehetséges az, hogy a Magyar Szent Koronánk jogi személy, és legmagasabb rangú alanya a magyar államhatalomnak.

Ezen ismereteket Dr. Pap Gábor művészettörténész előadásának rövidített változatából, több részletben való közléssel szeretnénk közre adni. Kérjük, olvassák figyelemmel, mert olyan ismereteket szerezhetnek, amelyeket hosszú évtizedek óta eltitkoltak előlünk.

II. rész

Az első menetben én azt terveztem, hogy elmondom, kik és mik vannak a koronán. Az emberek általában nem tudják kik, milyen szentek, milyen rangfokozatok helyezkednek el a koronán? Gyorsan elmondanám, én sem tudtam, jól-lehet pedig művészettörténeti szakon végeztem. Ót év alatt egy hangot sem tanultunk a koronáról!

Tehát a felső részen, közvetlenül a keresztek alatt egy négyzet alakú mezőben a felső Pantokrátor képét látjuk: Pantokrátor görög szó, ezt szoktuk alkalmazni rá s ez a „Mindenségen uralkodó” jelent. Na most általában ezt hozzá szokták tenni, hogy: Jézus, de ez nem így van, tehát bármennyire is hasonlít alakilag egy trónon ülő Jézus Krisztushoz, ez a kép a feje körül feltűnő két ábra, amelyek közül az egyik egy leginkább Napra emlékeztető, a másik egy leginkább Holdra és csillagokra emlékeztető jelrendszer, ez egyértelműen elárulja, hogy itt a világosság és a sötétség szétválasztásáról van szó, ez pedig egyértelműen nem a Fiú feladata. Tehát ez nem a fűságnak a megjelenítője, hanem az atyai tulajdonságoknak, méghozzá a teremtés első gesztusában való megjelenítése. Ezt 1984-ben egy kiváló tanulmányában Kovács József leírta, indokolta ezt a tanulmányt nem régen kiadták újra füzet alakban, be lehet szerezni. Ő egyébként kiváló egyháztörténész, és gyakorló plébános. Ezért kell kétszer megjelölni a Pantokrátort, mert ezt a képet elvileg emberi szem nem láthatja.

A koronával csak koronázáskor lehet találkozni, beavató koronával máskor nem lehet találkozni. A koronázásnak limitált az ideje, ez azt jelenti, hogy hajnalotól délutánig mindenképp naplementéig le kell hogy záruljon a koronázási szertartás, és ahogy előtte zárt ládában őrzik, utána is visszahelyezik a lepecsételt zárt ládába, és rendeltetészerű működés esetén a következő koronázáson lehet elővenni, amikor ugyanaz a két koronaőr, aki a saját pecsétjével lezárta, az nyithatja ki. Vagy ha az egyik már meghalt, vagy mind a kettő, akkor az utódja bonthatja ki.

Tehát az alattvaló csak koronázáskor találkozhat a koronával. A koronázásnak nincs olyan mozzanata, hogy az alattvaló fölülről láthatná a koronát, az alattvaló nem tudhatja, hogy a felső kép kit ábrázol! Miért? Azért, mert nem

lehet a Teremtőt – teremtés közben meglesni!

Ez nem embernek való feladat. Ez a kép visszacsatolódik magához a Teremtőhöz. Ez idejében Neki szól! Ha valaki mégis olyan helyzetbe kerül, -ez a korona rendeltetés szerinti működése közben négy személy lehetett a magyar királyság területén: két személy a koronaőr. 1440-től már folyamatosan működik az a fajtája a koronaőröz intézménynek, ami máig is érvényben van, mert soha senki jogerősen nem oszlatta fel, tehát ez 2 próbált hiteltű főúri személy. Ezen túl 2 olyan személy van, akik a koronázás alatt olyan helyzetben vannak, hogy fölülnézetből is megnézhetik a koronát: Az egyik a világi hierarchia csúcán lévő személy, ez a magyar királyságban: a nádorispán! Az ő elidegeníthetetlen joga volt, hogy a koronázási menetben a párnak a koronát vigye, nagyon rövid ideig tartott ez, de módja volt fölülről nézni a koronát, tehát ő tudhatta, hogy fölül ki van! A másik pedig, aki fölülnézetből láthatta, az az egyházi hierarchia csúcán lévő személy, ez pedig az Esztergomi érsek volt. A magyar királyt jogerősen csak az esztergomi érsek koronázhatta. Csak nagy hátráltatás esetén, pl. meghalt és még nem volt utódja, vagy ha az ellentáborhoz tartozott, akkor került sor néhányszor olyan esetre, hogy nem az esztergomi érsek koronázott.

A koronázási szertartás az maga is rendkívül kötött volt. Összesen 4 vonatkozásban volt szigorúan megkötve: s ezekről mind írásos bizonyítékunk van, Az első és elengedhetetlen, tehát kivétel nélküli megkötés:

1. Magyar király csak az lehet, akit a Magyar Szent Koronával koronáztak.

Ez alól nincs kivétel! Tehát ha egy II. Józsefet nem koronáztak meg a Magyar Szent Koronával, mert ezt ő visszautasította, akkor II. József nem volt magyar király! Ez definíciós kérdés! Tehát az a történelemtanár, aki ennek ellenére úgy tanítja, II. Józsefet mint magyar királyt – egyszerűen hazudik! Hogy szabad-e hazudni a gyerekeknek, vagy nem, intézze el ő a saját lelkiismeretével! Ugyanez vonatkozik I. Ulászlóra, 1440-ben. A szerencsétlen elől ellopták a szent Koronát, - nem tehetett róla – és nem volt mivel megkoronázni. Az első Habsburg uralkodónak – Albert, özvegye Erzsébet, egész alpári módon ellopatta a Magyar Szent

Koronát, kivette az országból, - ezzel mutatkozott be a Habsburg család Magyarországon! Tehát lehetőnek tartotta, hogy a legszenőbb eréklyét, mint egy útszéltolvaj ellopatta a saját politikai céljainak érdekében, és kivette az Országból, és elzalogosította. Innen 23 év múlva csak Mátyás király tudta visszaváltani.

Közben megválasztották I. Ulászlót, nem tudták megkoronázni, így sajnos ő nem volt magyar király! Bármennyire sajnáljuk ezt a szerencsétlen embert, ő nem volt magyar király, de úgy is viselkedett!

Az, hogy egy koronázás megtörtént vagy nem, a Magyar Nemzet részéről ez a megszorítás nem ok nélküli volt. Az, hogy I. Ulászlót nem tudták megkoronázni, ez az ő személyiségében egy be nem következett fordulattal járt. Mi lett ennek a következménye? Magyar királlyal soha nem fordulhatott volna elő, hogy nyilvánosan tett esküjét megszegje! I. Ulászló

pedig ezt tette! Ugyanis békekötéskor eskü alatt hozták el azt a békeszerződést, amelynek értelmében a törököt meghatározott időn belül nem volt szabad megtámadni. Igen ám! De pápai biztatásra mégis megtámadta! S a pápa hogyan érvet? „Pogánynak tett eskü nem érvényes!” - Ezt fekete betűvel írja be mindenki saját lelkébe – de azt is, hogy erre pápa biztatta a magyar királyt! És amikor a magyar király ennek engedve megtámadta a törököt, hogyan végezte? Várnai csatában lefejezték, s az egyetlen olyan magyar uralkodói fej volt, amelyik az ellenség fővárosában Istambulban pózna tetején végezte! Én erre azt szoktam mondani, azért mert odaváló volt, hadd lássa a világ, hogy magyar király nem szeghet meg esküt akkor sem, ha pogánynak teszi, akkor sem, ha pápa biztatja rá!

Fontos tudni, ha a személyiségátalakulás nem történt meg egy királyban, akkor abban maradhattak komoly jellemhibák, s maradhattak nagyon komoly személyiségzavarok, melyek lehetővé tették, hogy egy fejlebbvalónak az utasítását vakon kövessék. Az ilyennek a feje karóra való! Ezt már a népmesék is így jelölik.

Ennyit a koronázás megszorításairól. A következő három megkötésről (ezek alól mindig volt kivétel):

A korona használata alól nem lehetett kivétel, hogy a Szent Koronával érvényes csak a koronázás!

2. A személyre vonatkozás megszorítás hogy csak az esztergomi érsek koronáz, ez alól volt kivétel.

Volt az időpontra való megszorítás:

3. Magyar királyt jogérvényesen csak nagy egyházi ünnepen lehetett koronázni.

Sajnos ez alól is volt kivétel.

4. Magyar királyt jogérvényesen csak egy helyen lehetett megkoronázni.

Tehát a helyre is volt megszorítás. Ez pedig a Fehérvári Nagyboldogasszony Bazilika volt.

Erről sok mindent nem tudunk, de egyet biztosan tudunk, hogy bizonyos nem az volt, amit a mai Székesfehérváron úgy mutogatnak, mint romterület, hogy ez volt a Szent István féle bazilika, ezt teljes biztonsággal állíthatjuk. Nem ez, és nem ott volt!

Folytatás a következő számban.
Közreadta: Vaszkó Irén

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

A faluban történt változásokra a nép sajátos módon kereste a választ. Szóbeszédnek kaptak szárnyra, melyek sokszor színes csodátelekkel magyarázták a különleges időjárást, nagy aszályt, illetve a nagy árvizeket. Így volt ez, ha egy család hirtelen meggazdagodott. - Biztos kincset talált! - mondták és a falu „hírmondói” szelnek eresztve a hírt, ami kicsit megfűszerezve járta be a környéket. A falu módos kereskedő családjáról, a Kalmárokról is az a hír járta, hogy egy halom oldalában aranyakat találtak, s abból gazdagodtak meg. A köztudatban pedig elég egyértelműen megmaradt, hogy az arany kincsek között volt egy aranyszekeret húzó aranyborjú szobrocscsa is, amelyet a Kalmárok a szekrényen (valószínűleg a szublódon) tartottak. Nagyon érdekes, hogy a halmokkal kapcsolatos alföldi hagyományok a kincs megtalálásának motívumát a halmokkal kapcsolják össze. A halom oldalából felbukkanó kincsek megtalálási körülményei sem hétköznapiak, hiszen csak bizonyos időpontokban látható a helye és általában valamilyen átok, illetve rontás kapcsolódik hozzá. A mi esetünkben is a hétévente fellángoló kincs motívuma jelenik meg, mely fényesség mutatta meg a Kalmároknak a kincs helyét.

Rövidke forrásunkból az is kiderül, hogy Endrőd Árpád-kori temploma a folyóhoz közel helyezkedett el, amelyet természetesen alátámaszthatunk a régészeti topográfiában jelölt hellyel. A topográfia szerint a templom eredetileg a híd alatti most folyómederben volt, amelynek kő alapját a folyószabályozási földmunkák idején megtalálták.

„1973. Dobos Tímár Mátyás elmondása után.

1881-ben szabályozták a Köröst. Addig olyan közel volt a templomhoz, hogy ha áradt, akkor a falakat mosta. Körülötte sírok

voltak. Úgy hallottam, hogy a csontokat összeszedték és közös sírba temették. A templom alatt kripta is vót, ahova 3 koronáért lehetett temetkezni. Három papja fulladt Endrődnek a Körösbe, mondta nagyapám.

Nagyapám ismerte a Kalmár család eleit. Azt mondta nem voltak gazdagok, csak amikor kincset találtak lettek gazdagok. Pedig a kincs meg volt átkozva. A kincs minden hetedik évben fellángolt. Arany borjaknak nevezték azt a kincset, amit a Kalmárok találtak. Bálint István bácsi, aki egyszerű favágó, de egyben nótafu is volt a Kalmárokról a következő nótát mondta el Matyi bácsinál.

Nincs szebb virág a piros gyöngyinánál,
Nincs szebb leány Csúvár Panni lányánál,
Törökszekfűt sem kell kihagyni a sorbul,
Összerakjuk még pedig csomóstuul,
Bevisszük a Kalmárek szobájába,
Belerakjuk egy szép üvegporhába.

Ősszel nyílik a Katalin virágja,
Kalmár Józsefné neve napjára,
Kalmár József gazduramat, de szépen kérem,
Legen szíves, javítsa meg a bérem,
Mert sokat kell zsinórozni, gyomlálni,
Még az asszonyt is arra kell használni.

A Simai csárdába, ecet ég a lámpába,
Homályosan ég, Bogár Imre a vendég,
Piros rózsza pántlika a szeretőm Mariska."

Vaszkó Irén gyűjti

(„... Suscipe me,
Domine, secundum
eloquium tuum et
vivam...")

részlet a lovagavatási szertartás
Nagykönyvéből

A Templomos Lovagrend Magyarországi Preceptóriája idén június 15-én, Budapesten, a szokott helyszínen a Ciszterci Szt. Imre templomban tartotta meg lovagavatási ünnepségét. Az avatást püspöki szentmise előzött meg, melyet Beer Miklós újonnan

„... Fogadj el Uram szavad szerint, és élni fogok!”

szellemiségű
„Városunk” c. helyi
havi lap felelős kiadója.
Személyével a

Templomos Lovagrend gazdagodhat.

Soczó Géza

1966. augusztus 26-án született Gyomán. Nőtlen, szüleiél él egy Békés megyei kis faluban Hunyán, ott, ahol a leégett templomból az égő parázs közepette mentette ki az oltári szentséget.

Iskoláit Hunyán, Békéscsabán, Gyomán végezte. Karosszerialakatos szakmája mellett leérettségizett, majd levelezőn elvégezte a Békéscsabai Egyházmegyei Teológiai Tanfolyamot, hitoktatói végzettséget szerzett.

A hunyai egyházközség főállású hitoktatója és templomszolgája is egyben. A helyi Önkormányzat Képviselő Testületi tagjaként is szolgálja a községet.

Fiatal kora ellenére példakép. A Szt. Gellért díj tulajdonosa. Odaadó munkájával, a fiatalok iránti önzetlen elkötelezettségével tekintélyt vívott ki a hitéleti munka gyakorlatra váltása során. Méretlen szerénységgel végzett munkájával méltó lett a Templomos Lovagrend barátja cím elnyerésére.

Ifj. Varjú László

1979. október 23-án született Mezőtúron. Iskoláit Endrődön, majd Sopronban végezte, a Faipari Egyetem friss diplomás mérnöke. A hitéleti tevékenységét mindig az aktivitás jellemezte. 1992-ben cserkész lett, és 1994-ben örsvezetői képesítést szerzett. 2000 decemberétől az Ifjú Kereszténydemokraták Szövetségének tagja. Nőtlen, szüleiél együtt. Főminiszterként eljutott Rómába a Világírószógi találkozóra is.

megválasztott Váci megyéspüspök, a lovagrend lelkivezetője celebrált. A lovaggá ütést **A. Cristofano della Magione** gróf, a Rend Nagymestere végezte. A *rend avatott lovagja lett az újkirgysói fr. Harangozó Imre* hitoktató és néprajzkutató, továbbá a püspökladányi **fr. Dudás Lajos**. A Tiszántúli Contúrja vezetője fr Ungvölgyi János commendator a *lovagrend noviciusának* (jelöltjének) fogadta **Gyomaendrődről Rafael Tibort, noviciának** (dama jelöltnek) pedig **Barta Mónikát és Kiss Anikót**. Több jelölt nem volt. Ezután következett a „*Templomos Lovagrend barátja*” elismerés adományozása, melyet fr. Lakatos Sándor, a rend Magyarországi vezetője adott át négy Gyomaendrődi személynek. Az ott elhangzott méltatásból - amit fr. Ungvölgyi János olvasott fel -, részleteket szeretnénk ismertetni a kedves olvasókkal:

Vaszkó András

1925. június 8-án született Gyomán. Iskoláit Gyomán, Kisújszálláson, Mezőtúron és Szeghalmon végezte.

1956-ban letelepült az Amerikai Egyesült Államokban.

1988-ban véglegesen hazatelepeült Endrődre, feleségével együtt. Alapítója, majd elnöke lett a helyi Kereszténydemokrata Néppártnak, később pedig a Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetének.

Emberi tartása, tisztessége és fedhetetlensége tette őt naggyá honfitársai és a fiatalok előtt. Számos civilszervezet munkájában részt vesz. A Keresztény, nemzeti

Rólunk írták - Olvasóink leveleiből

„**A vezércikk** – az első oldalon – általában tetszett. (Külön örültem az október számban főszerkesztői vezércikknek, mely jeles íróink műveiből vett idézetekkel gazdagította az írást,

A szépirodalomhoz gratulálók! Ugyancsak az október számban örültem Csókási tanárról írottaknak, nekem is kedves tanárom volt. A kérdőívre visszajelölve általában jó az **„In Memoriam”** oldal, mint, mint a városi

közgyűlésekről Éva tudósításai is; a **kertészeti oldal** nem kevésbé Hunya Alajos írásaival stb. Az EU tudósításaid fontossága pedig a közeljövőben még inkább megnő, amikor már szorosan nyomon kell követni, azt ami a Parlamentben előre viszi a problémákat. **A mesékhez** nem igazán tudok hozzászólni, vélem vannak ezt igénylő gyermekolvasók. Az **Irodalmi oldal** is általában sikerült... Az októberi számban külön örültem Szilágyi Csokónai költészetéről írott tudósításnak. Csupán azt sajnálom, hogy nem szerepelt az írásban, hogyan, miként, milyen kéziratárakból gyűjtötte össze a nagy költőnk szövegeit hitelessé tevő információit. Talán erre egy interjú keretében vissza lehetne térni. Az a munkálkodás, amit Dr. Szilágyi Ferenc végzett – végez – úgy vélem egyedülálló. Ő képes felvázolni – laikusok számára is – hogyan kell, lehet e munkálatokat lefolytatni az alfától az ómegaig... S ez a felnőttek, de az ifjúság számára is, felelte tanulságos lehet... Kitérve arra is, miért is fontos a magyar irodalom jeleiseinek kritikai feldolgozása is. S az olvasó, aki érti, érzi a múlt örökségét, biztosabban eligazodik a jelenben is; - vélem - rövid racionális kiválasztott, szerkesztett összefoglalásai – hajtani – történelmi jeleiseinknek fontos ismereteket közvetít; ám oly messzi több évszázadokra visszatekintő múltól a mai olvasó nem mindig képes tanulságokat meríteni belőle... ezzel nem akarom azt mondani, hogy 'pontatlan'. Olykor-olykor 'holt' ismeretanyagnak bizonyul, amelyet az olvasó vagy be tud sorozni ismeretei közé, vagy nem. Am később ráterhetnél jeles magyar tudományos teljesítmények ismertetésére is. Gondolom nyílt kaput érintek, ha vélem, szép cikkel jössz Kertész Imre Nobel-díjáról is a következő számban, ahogy több lap írja ez a magyar irodalom, magyar nyelvünk dicsősége is!!! **Századokkal ezelőtti családok** cselekedetei hogyan is segíthetnek a ma emberét – nagyon is bonyolult korunkban – a mindennapokban való eligazodásban? – S minden lap, hírlap, havi-lap-szerkesztő dolga lenne – vélem – mégiscsak az intellektuális 'főlényével' nagyobb tudással, nagyobb rálátással a jelenre, nevelve segítse olvasóit, hogy eme már 12 éve létező demokráciánkban az olvasói valódi 'polgárrá' nőjenek... A 'polgár'-nak abban a klasszikus értelmezésében, hogy elsősorban önmaga dönt sorsa felől – magánvállalkozásban, vagy ha úgy hozza a sorsa alkalmazott munkakörében (családjában) semmiféle szélsőségnek nem bedőlve, nagyobb közössége érdekeit szem előtt tartva faluja, nemzete sorsa felőli vélekedésben is: honpolgárként. A sajtó felelőssége eme valódi demokratikus közérület honpolgári, polgári tudat kialakításának, s fenntartásának folyamatos jelenlétében óriási... Mégis **A nagy magyar családok** – szép, érdekes színelőző a lapnak.

Kevésbé „egy oldalra” elkötelezett lapot lenne jó látni falumból... Jó egészséget, eredményes munkát kívánok Nektek, a laphoz, s mindenhez, amit tesztek, tennetek kell falunk javára...”

Markovitsné Kondor Viktória
Budapest

„Városunkról egy pár szót (évek óta készülök erre!). Ismerős és ismeretlen barátok szólnak hozzám lapjai közül, s pengetik lelkem húrjait, csalják elő a nosztalgiaökönyvet belőlem. Köszönöm mindannyiótoknak! Maradjon meg ez a kapcsolat, hazahűző kötelék, amíg csak lehet. Nekem elsősorban a Csejt pusztai embereket, a csendet, végtelenséget, szabadságot, a varjasi bálót, a nagylaposi Birkacsárdát, ünnepségeket, az endrődi Köröspartot, a hunyai „szőlőket”, a gyomai „Körös ligetet”, hozza számomra haza, házamba az otthoniak emlékével, szeretetével együtt. S ifjúságomat a múlttal együtt. Csodálatos dolog ez!

Azt kívánom, hogy ne szakadjon meg ez a fajta kapcsolat a szülőfölddel soha! Nektek, még ezen felül, sok sikert.

Borsos János
Jászapáti

DIÁKSPORT

Májusi „ARANYESŐ” zúdult a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola atlétikai versenyzőire

Május 18-án Békéscsabán rendezték meg megyénk 9 N.A.P. iskolájának részvételével az Utcai Váltóversenyt. A táv 12x400 m. volt. Iskolánk a Rózsahegyi Kálmán Általános iskola hatalmas főlényel az I. helyen végzett, zsinórban harmadszor!

Csapatagok voltak: Balázs Timea, Dávid Imre, Keresztes Kitti, Kúrucz Zsolt, Tokai Gréta, Bukva Tamás, Farkasinszki Mariann, Havelda Róbert, Farkasinszki Zita, Dógi Richárd, Szakálos Judit, és Kiss Imre.

Ezen a napon volt még a „Mozdulj velünk” nevű ügyességi verseny, 6 verseny számból iskolánk 5 I. helyet és 1 II. helyezést ért el. Összesítve itt is nagy főlényel végeztünk az I. helyen. Csapatagok: Dávid Imre, Keresztes Kitti, Kúrucz Zsolt, Farkasinszki Zita, Dógi Richárd és Kiss Imre.

Május 20-án Gyulán a N.A.P. Diákolimpián „Két próba” megyei döntőjén a II. korcsoportos fiú csapatunk ezüst érmet lett 1089 ponttal. Csapatagok: Palercsik Dávid, (215 pont, 4.hely) Dávid Imre, (214 pont 5.hely) Balázs Gergő, (184 pont), Demeter József, (175 pont), Bukovszky Péter, (166 pont), Szabó Zoltán (154 pont).

Még ezen a napon a IV. korcsoportos 4x1000 m-es váltó csapatunk időeredménye: 12:24,2 p.

Ezzel az eredménnyel „Megyei Diákolimpiai Bajnok”-i címet nyert a csapat!

Csapatagok: Fekécs Zoltán, Tari Gábor, Dógi Richárd, és Kiss Imre. Ezek a fiúk június 6-án Veszprémben az Országos Diákolimpiai Döntőben 12:01,43 p.-es időeredménnyel az V. helyen végeztek (22 csapatból!), az egyéni döntőben Kiss Imre 300 m-en 40,8 mp-el a II. lett.

Május 26-án Gyulán a N.A.P. Diákolimpia Ötpróba Megyei Döntőjén a IV. korcsoportos fiú csapatunk 3907 ponttal „Megyei Diákolimpiai Bajnok”-i címet szerzett. Csapatagok: Kiss Imre, (898 pont, egyéni II.), Dógi Richárd, (785 pont), Fekécs Zoltán (757 pont), Tari Gábor (747 pont), Filipovics Lajos (720 pont)

Vaszkán Gábor testnevelő tanár, atlétika szakedző

Kedves sportoló gyerekek, Kedves Tanár úr!

A Városunk újság szerkesztőségé és olvasói nevében fogadják őszinte gratulációkat, és elismerésünket. Köszönjük, hogy öregbítitek városunk jó hírét. A kemény munka meghozta gyümölcsét! Ragyogó, csodálatos eredmények, szép volt lányok, szép volt fiúk! Így tovább! Sportolókhoz méltó jó pihenést, jó nyaralást!

Kedves Gyerekek, és Fialatok!

2003. június 13 péntek! Ez a nap számotokra biztos, hogy szerencsés, sőt talán ünnepnap is volt, hiszen ki-tört a VAKÁCIÓ!, amit már annyira vártatok. Vége az év végi felméréseknek, dolgozatírásoknak, végre jöhet a nyári szünet!

Kívánok Nektek sok szép élményt családotok, barátaitok körében. Aktív kikapcsolódást, érdeklődéseknek megfelelő elfoglaltságokat és sok-sok játékot, szórakozást.

Éreztétek jól magatokat? Vigyázzatok magatokra és egymásra!

Üdvözlettel küldi nyári jókívánságait:
Domokos László országgyűlési képviselőtök.

Tisztelt Pedagógusok!

Kedves Anyukák, Apukák, Nagyszülők!

Az Önök számára is eljött a nyári szünet ideje. Ez kinek-kinek örömet, egyeztetést, kikapcsolódást és boldog együttélést tartogat.

Kívánom Önöknek, hogy pihenjék ki magukat, felejtsek el -ha csak rövid időre is - a zsúfolt, hétköznapokat. Töltsenek sok boldog, felhőtlen napot családjuk, gyermekeik körében.

Őszintén remélem és kívánom, hogy kipihent, élményekkel feltöltődött, csillogó szemű gyermekekkel és felnőttekkel találkozhatom szeptember elején.

Tisztelettel küldi jókívánságait:
Domokos László országgyűlési képviselő

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Csíksomlyó üzenete

(Forró Miklós írása)

Pünkösdi. Csíksomlyó.

Református keresztényként mit is jelent számomra, mit is hordoz magában a pünkösdi, csíksomlyói zárandoklat, búcsú? Anélkül, hogy katolikus keresztény testvéreimet megsérteném, el szeretném mondani, hogy pár éve a nagy hagyományokkal rendelkező csíksomlyói zárandoklat már nemcsak katolikusok ünnepe. Hiszen mint az a helyszínen is megtapasztalható, de a Duna televízió jóvoltából szerencsére a nagyvilágon is látható, a keresztény magyarság nagy zárandoklatává ünnepévé nőtte ki magát. Igaz, nagy keresztény találkozóvá, a két Somlyó – Kis- és Nagysomlyó – közti nyeregben. Ahol vallási hovatartozástól függetlenül és határok nélkül évről évre eljönnek mindazok, akik kereszténynek és magyarnak vallják, érzik magukat. Hogy imádkozva és énekelve, áldásban részesülve hitet, erőt nyerjenek az elkövetkező napokra, időkre. Hogy boldogan, örömmel viszontláthassák egymást, - régi és új ismerősöket – Csíksomlyót. Mit is jelent hát számomra e pünkösdi zárandoklat, Csíksomlyó? Mit is üzen Csíksomlyó a világban szétszóródott magyarságnak?

Az együvé tartozás hitét. A megbékélést. És mindenén túl a szeretetet. És akarva, nem akarva mindannyiunknak rá kell döbbernünk, meg kell értenünk, hogy mily nagy fontossággal bír ez számunkra. A szeretet, a megbocsátás, a tisztelet. Ebben a mind erőteljesebben felgyorsult és elidegenedett világban, a XXI. század küszöbén. Igen, ez a szeretet, Csíksomlyó valódi

üzenete. Mindazok akik eljönnek, hitben meggazdagodva, testben és lélekben megerősödve ezt viszik magukkal, határon innen és túlra. S mikor ezt cselekedjük, meg kell fogadnunk, hogy szeretetben, békeségben fogunk élni. Hogy erre fogjuk tanítani, nevelni gyerekeinket, és unokáinkat is. Hiszen ez jelenti mindannyiunk, a magyarság számára a megmaradás egyetlen, valós esélyét. Köszönjük Csíksomlyó, hogy újra itt lehetünk, hogy együtt lehetünk. Hogy igaz hitet és erőt adtál a megújulásra.

Lesznek magyar állomásnevek (is)

Az RMDSZ kezdeményezésére a szállításiügyi minisztérium a nemzeti kisebbségek nyelvén is feltünteteti a vasúti állomások nevét. A vonatkozó törvény értelmében ez ott lehetséges, ahol a kisebbség részaránya meghaladja a 20%-ot. Az RMDSZ által összeállított jegyzék több mint 300 állomás nevét tartalmazza, amelyen a magyaron kívül az adott vidék etnikai összetételétől függően más nyelven is, pld. szerbül, németül, törökül és tatáruul is fel lesznek tüntetve a helységnevek.

Kormányátszervezés

A miniszterelnök hatékonyabbá kívánja tenni a kabinetet. Ezért a következő időszakban bizonyos változások várhatóak a kormány szerkezetében.

Babes-Bolyai Tudományegyetemen a magyar karok létrehozását kemény feltételekhez kötik

Az egyetem két magyar karának létrehozását csak akkor hajlandók tárgyalni, ha az oktatási minisztérium vállalja a magyar karok létrehozásának jogi és anyagi felelősségét. Az RMDSZ kormánykapcsolatokért felelős ügyvezető alelnöke szerint: „nincs szó hatalmas összegekről, hiszen csak a - magyar csoportok révén már meglévő - mozaikokat kell összeilleszteni, és egy adminisztratív intézkedéssel létrehozni a magyar karokat. Ez nem feltételezi komplikált és költséges előtanulmányok elvégzését”. Mint tudvalévő, a Babes-Bolyain mintegy 6000 diák végzi magyarul tanulmányait. A két magyar kar a tervek szerint a jelenlegi csoportok tömörítésével jönné létre. A természettudományi kar a matematika, informatika, kémia, fizika, biológia, geológia, földrajz, közgazdaságtan, business szakot vonná egybe, a társadalomtudományi kar pedig a történelem, filozófia, szociológia, szociális munkás, pszichológia, pedagógia, magyar nyelv és irodalom, teatrológia, néprajz, újságírói, közigazgatás, politológia, jog és testnevelés szakot.

Határon túli magyarok oktatási támogatása folytatódik

Pomogáts Béla az Illyés Közalapítvány kuratóriumának elnöke és Bálint-Pataki József a Határon Túli Magyarok Hivatalának vezetője aláírta a határon túli magyarok oktatási, nevelési, valamint taneszköz-támogatási támogatásra vonatkozó megállapodást, 1,2 milliárd forint erejéig.

Csökkenek a gyógyszerárak Romániában

Körülbelül 6%-ponttal csökkennek a gyógyszerárak, részben az Euró árfolyam, részben a vámilleték csökkentése eredményeként.

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelpek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimet:

Neubort László kandallóépítő, Gyomaendrőd,
Fő út 52.

Telefon. fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Igazságosabb és testvériesebb Magyarországot!

A Kereszténydemokrata Néppárt ügyvezető elnöksége által elfogadott IRÁNYELVEK 21 pontja ad választ arra, hogy hol a helye a kereszténydemokráciának az ezredfordulón.

III. rész

10. A KULTÚRA NEM PIACOSÍTHATÓ

A magyar kultúra nemcsak a miénk, az egész világ kincsei közé tartozik. Értékeit visszük magunkkal az Európai Unióba, s ezekből ott is mindenki gazdagodhat. Az államnak kötelessége, hogy a magyar kultúra továbbfejlődését és terjesztését ne akadályozza a hazszonszerzésre törekvő piaci szemlélet.

11. A TUDÁS SZEREPE

A tőke és a fizikai munkaerő mellett meghatározó jelentőségű már most is, de a jövőben még inkább: a tudás. Nem lehet többet adni az új nemzedéknek, mint a tudást, ide értve az idegen nyelvek ismeretét és a modern informatikai eszközökhöz való széleskörű hozzáférést. Gyermkeink ismereteinek bővítése a legjobb befektetés. Az oktatás viszont több az ismeretek közlésénél. A fiatalok egészséges nevelése érdekében az iskolához közel kell hozni a kultúrát, s különösen az irodalmat. Bárcsak az élő irodalmi élet fellegvára lenne minden magyar középiskola! Kiemelt jelentősége van a történelem tanításának is, hiszen a múlt ismerete nélkül gyökértelen az ember. Be kell vezetni az etika taní-

tást a közoktatásban, és mindenütt lehetővé kell tenni a hitoktatást, ahol azt igénylik.

12. BŰNÜLDÖZÉS

Nem lehet országot építeni ott, ahol akadálytalanul terjed a bűnözés. Megengedhetetlen, hogy a bűnöldözés és a bűnmegelőzés a megfelelő anyagiak hiánya miatt akadozzék. Az is elfogadhatatlan, hogy a büntetésnek ne legyen elriasztó hatása, s így a bűnözők, egyedileg vagy szervezeten, akadálytalanul tevékenykedjenek.

13. NEMZETEGYESÍTÉS HATÁRMÓDOSÍTÁS NÉLKÜL

A magyar közgondolkodásból nem hiányozhat a határon túli magyarsággal való szolidaritás. Szlovákia és Szlovénia, majd nemsokára Románia irányában az európai Unió tagság alapjaiban változtatja meg a kapcsolatok jellegét. Am még ez sem fogja feleslegessé tenni a kérdéssel való törődést. Az Európai Unióhoz a belátható jövőben aligha csatlakozható államok magyarjait új, a megváltozott körülményeknek megfelelő programokkal kell segíteni, hogy mindegyikük lehetőleg szülőföldjén találja meg boldogulását. A nemzet határokon át átívelő újraegyesítésének programjáról nem mondhatunk le. A jelenlegi kormány félszívrrel tett, tévova lépései a vártnál nehezebb helyzetet teremtetek. Ennek helyrehozatala komoly erőfeszítéseket kíván majd a választások utáni új vezetéstől.

„Én mondom: még nem nagy az ember,
De képzele, hát szertelen.
Kísérje két szülője szemmel:
A szellem és a szerelem!”

(József Attila)

A kisgyermekkorak akkor már biztosan vége van, amikor az általános iskolában felhangzik a végzős diákok éneke: „Ballag már a vén diák, tovább, tovább... Feljönnek a gyerekek, búcsút vesznek tanáraiktól, egymástól, és „ballagnak” tovább, az ÉLETBE. Gyomaendrődön az általános iskoláitól idén 156 kisdíák vett búcsút.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában is eltelt az első 8 tanév. Így idén búcsúzhattak először a kisdíákok iskolájuktól. Az első ballagáson az igazgatói búcsú néhány gondolata:

„...Iskolánk ünnepeihez hozzátartozik a harangszó! A tanévkezdést, a tanévzárást mindig kíséri. Most szaporodtak az ünnepek, hiszen ettől az évtől már ebben az iskolában is van Ballagás. Eddig mindig visszavártunk mindenkit, de most már egy osztály – az iskola első tanulói – többet nem jönnek ide. Felnőttek, kinőtték az iskolát. Más iskolát választottak. Iskolánk valamennyi nyolcadikos tanulóját felvették a választott iskolába.

Kemény 8 év volt – örömmel, izgalommal – együtt. Együtt alakítottuk ki iskolánk képét, szokásait, hagyományát, követendő ünnepeket, megemlékezést terveztünk, szerveztünk, tartottunk. Kívívtuk iskolánk tekintélyét, országosan is jegyeznek bennünket.

1995. szeptemberében 43 kisdíák kezdte meg a tanulást ebben a nagy épületben. Két terem elfoglaltatok, a többi tátongott az ürességtől – bőven volt hely –. Milyen jó emlékezni! Mára kicsi lett az iskola – Hála Istennek! – 1995-ben a 43 beiratkozott elsőosztályosokból 22 búcsúzó diák lett. Többen elköltöztek, az iskola szellemisége miatt is elmentek néhányan, a 6 osztályos gimnáziumba ment 6 tanuló, így maradt a 22 ballagó diák.

Kedves búcsúzó diákok! Ebbe az iskolába kötelező volt járni. Kerestünk, ha hiányoztatok.

BALLAGÁSI ÜNNEPSÉGEK

Ügyeltünk, hogy a tanítási órákon itt legyetek, segítettünk, ha lemaradtatok, elvitték a leckét az osztálytársak. A következő iskola, ahova mentek, már nem kötelező, magatok, szüleitekkel megbeszélve választottatok pályát. Emlékezték?! Sokszor elmondtuk, elmondtam, olyan pályát válassz, amit szívesen végzel! „Jó annak a nyúlknak, ami után úgy verik a kutyát, mert az soha nem fogja meg!” Ne kényszerből válassz pályát, hanem érdeklődésből – amit választottál, tanul meg jól minden csinját-binját, fortélyát! S ha elvégezted azt a középiskolát, és nem tanulsz tovább, akkor, ahol dolgozni fogsz, azt szívvel-lélekkel végezd!... Jól kvalifikált emberek kellene! ... Nem árt, ha több idegen nyelvet beszélsz! Adva volt és adva lesz a lehetőség – használd ki!

Kedves Szülők! Most jön el az a pillanat, hogy el kell engedni a gyermekeik kezét. Most látjuk majd meg, hogy gyermekeink az idegenben is hogy állják meg a helyüket. Mernek-e nemet mondani a rossznak, s választják-e a jót, még akkor is, ha ezért a közösség, vagy néhány tanuló ciki, vagy netán kiröhögi! Az egyenes ösvény mindig göröngyösebb, tüskésebb, kátyúsabb, de ezen érdemes haladni, mert messzire visz, s ezen lehet a célt becsülettel elérni. Erre biztassák gyermekeiket! Merjék őket beszámoltatni, kísérik figyelemmel munkájukat, cselekedeteiket! Mondják

meg nekik, mi a helyes, mondjanak nekik mindig őszinte véleményt! Az igazi szeretet mindent eltűr, mindent elvisel.

Kedves Búcsúzó! A nyolc év alatt akadtak többen, akik öregbítették iskolánk hírnevét, ezért emléklappal és iskolaéremmel jutalmazzuk őket. Ha ránézel erre az éremre, mindig az itt eltöltött küzdelmes, szép évek jussanak eszedbe!

„Álmod úgy valósul meg,
Ha szánás időt a szépre,
Ne sokat tégy, de azt jól,
Így gyarapszik a műved”

Assisi Szent Ferenctől származó idézettel és saját jókívánságával „Kísérje utatokat, szándékotokat, terveiteket Isten áldása!” fejezte be búcsúbeszédét az iskola igazgatója Kiss Pál, akinek a búcsúzókhöz az utolsó intelme Szent Gellért egy mondata: „Fordulj el a rossztól, s keresd a jót!”

WEÖRES SÁNDOR:
KISKAKAS A JÉRCÉK KÖZÖTT
 Kiskakas a jércék között vonul,
 kendermagos mellénykéje,
 mint a szabó mesterműve,
 azt gondolja, nagyúr.

Kiskakas a szemétdombra kiáll,
 vértől duzzad tarajkája,
 fűrészfogú koronája,
 azt gondolja, király.

SIKLÓSI JÁNOS: GÓLYÁK
 Gólya sétál
 a sásban,
 kint a széles
 határban.

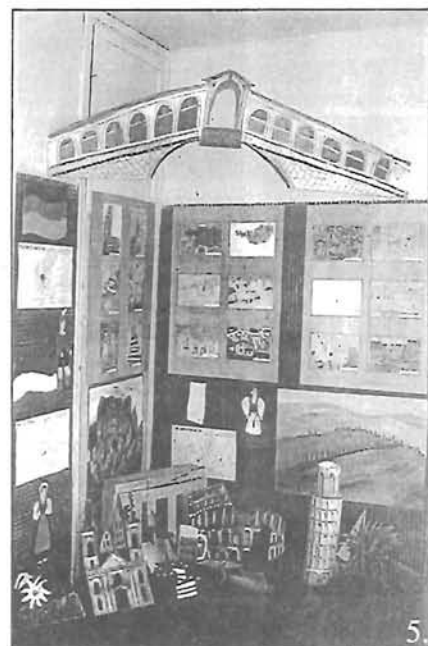
Ifjú gólyák kísérik
 az ezüsttő
 széléig.
 Ha békát nem találnak,
 a szittyósban
 halásznak.
 Kelepelnek
 óráksám
 a sás közt a
 Főutcán.

SZEPESI ATTILA: RÓKA ÚR
 Rontombontom róka úr
 Erdő árnyán meglapul,
 Éjszaka loppán portyára
 Tarajos-tollas országba:
 Kukurikú királyhoz,
 Kitrákkotty asszonyához
 Háp-háp gácsérhoz,
 Gágogói gunárhoz!

Képek a Rózsahegyi Napokról

1. Rendhagyó óra Dr. Papp Sándorral
2. Tesztlap kitöltése Rózsahegyi Kálmánról
3. Varjú József igh. átadja Ladányi Gáborménak a kollektíva által megszavazott Rózsahegyi-díjat
4. Ladányi Gábormé átveszi a Szent Imre-díjat
5. Kiállítás az Európai Unióról

Fiatalokról fiataloknak

RÓZSAHEGYI NAPOK

A Rózsahegy Kálmán Általános Iskola ebben az évben május 16-17-én rendezte meg a már hagyománnyá vált Rózsahegy napokat.

Iskolánk folyosói az idén is megújultak. Molnárné Pésó Ima és a tanulók munkáiból nyílt kiállítás képein az Európai Unióhoz tartozó országok nevezetességei, szép műemlékei-jelentek meg.

A színvonalas rendezvénysorozat ünnepélyes megnyitóval kezdődött 16-án reggel. Ladányi Gáborné igazgatónő köszöntötte a megjelent vendégeket: Dr. Dávid Imre polgármester, Dr. Csorba Csaba jegyző urakat és a város képviselő-testületének tagjait, valamint a társintézmények dolgozóit, a sok érdeklődő vendéget és szülőket.

Az iskola tanulói rövid, bensőséges műsorral emlékeztek meg Rózsahegy Kálmán születésének 130. évfordulójáról. Ezután az osztályközösségek játékos vetélkedőn mérték össze tudásukat névadónk életével, munkásságával kapcsolatban.

Az alsó tagozatosok a már kialakult szokásoknak megfelelően az iskola festői környezetében töltötték el a délelőttöt. A csapatok 1-4 osztályig, vegyes összetételben, véletlenszerűen alakultak ki, és így vágtak neki a tíz állomásnak. Izgalmas, játékos feladatok várták őket: sport, drámajáték, Rózsahegy Kálmán életét feldolgozó feladatsor, egészséges életmód, ügyesség játékok, képkirakó.

Sikerélményben sem volt hiány, minden résztvevő édességet, a győztes finom tortát kapott.

A felső tagozatos tanulók és a vendégek sok érdekes ismeretet nyújtó, élménydús délelőttöt tölthettek el a rendhagyó órákon.

Az alább felsorolt előadók és témák közül választhattak:

Nagy Imre közgazdász, az endrődi öregdiákok által létrehozott Szent Imre Alapítvány kuratóriumának elnöke, jó hangulatú énekórát tartott, ahol népdalritkaságokat tanulhattak meg a gyerekek és az érdeklődő felnőttek.

Gál Ferenc, a Szakiskolai Fejlesztési Programiroda vezetője, Budapest építészetének titkaiba avatta be az érdekes vetítéssel egybekötött előadáson a közönséget.

Giricz László utazó Ugandát mutatta be misszionárius szemmel.

Dr. Hankó Faragó Miklós igazságügyi államtitkár politikai pályafutásáról, munkájáról, hétköznapijairól mesélt közönségének.

Kiszely Zoltán színművész pályafutásáról, színházi élményeiről tartott magával ragadó bemutatót, de szívesen hallgattak Arany, Petőfi és Romhányi verseit is.

Szonda István az endrődi Tájház és a Helytörténeti Múzeum vezetője tartott színvonalas, szórakoztató előadást a bútorok fejlődéséről az őskortól napjainkig.

Dr. Papp Sándor történész, egyetemi tanár a Rákóczi – szabadságharc utáni évekről beszélt a megye és Endrőd vonatkozásában. Számos forrást, pénzérmét mutatott be, melyekkel színesítette előadását.

A színvonalas rendhagyó órák után ünnepélyes eredményhirdetés, díjátadás következett.

Az öregdiákok által adományozható Szent Imre-díjat az iskola igazgatónője, Ladányi Gáborné vehette át. Az iskola által alapított Rózsahegy-díjat Ladányi Gáborné intézményvezető, valamint Szmola Sándorné gazdaságvezető vette át – az iskola dolgozóinak nagy meglepetésére.

A délelőtti programok ezzel véget értek.

Péntek délután író-olvasó találkozó volt a könyvtárban Paróczai Csaba költővel és Orbán György grafikkussal, festővel.

A településünkről elszármazott amatőr művészekkel Molnár Albert beszélgetett.

Az este fénypontja a mindig nagyon várt tábortűz volt a Ridégvároson. A fiatal zenészekből álló Ujhold együttes szolgáltatta a muzsikát. Először mutattak be az osztályok általuk faragott vidám, humoros csasztruskát. A továbbiakban a jó hangulatot Molnár Albert, Ádám Györgyi és Takács Mátyás dalai biztosították.

Másnap, szombat délelőtt játékos sportvetélkedő zajlott az iskola testnevelés szakos tanárainak vezetésével. Az izgalmas sportversenyeken a szülők, gyerekek, pedagógusok együtt szórakoztak.

Délután 17 órától az egész tanéves műsorszámokból gálaműsort adtak a tanulók. PHARE – pályázaton nyert az iskola színpadot, erősítő berendezést, színpadi kellékeket – s így először az iskola életében a tornaterem lehetett a gála színhelye.

Változatos műsorszámok; jelenetek, versek, mesék, néptánc, társastánc, dalok, musical részletek elevenedtek meg. A bemutatott gálaszámok híven tükrözték a tanulók színes egyéniségét, tehetségét és az iskola pedagógiai hitvallását.

A vendégek és szülők is kitűnően szórakoztak, s a nevelőtestület tagjai örömmel fogadták az elismerő, dicséző szavakat.

A képek is a 2 nap feledhetetlen hangulatáról tanúskodnak.

Köszönet mindazoknak, akik részt vettek a rendezvényeken; az előadóknak, a vendégeknek, szülőknek, az iskola technikai személyzetének, konyhai dolgozóinak, a szülői munkaközösségnek, s nem utolsósorban az iskola nevelőtestületének.

A két nap rendezvényeit egy baráti hangulatú fogadás zárta.

Komóczi Attiláné, Klein Tünde

Fotó: Paróczai Zoltán

Képek címei:

Felső: Gála

Alsó: Vendégeink

Brodalmi oldal

Weöres Sándor: A teljesség felé

„Hamvas Bélának, mesteremnek köszönöm, hogy megírhattam ezt a könyvet: Ő teremtett bennem harmóniát. E könyv arra szolgál, hogy a lélek harmóniáját megismerhesd, és ha rád tartozik, te is birtokba vehesd. Az itt következők nem újak, nem is régiek: megfogalmazásuk egy kor jegyeit viseli, de lényegük nem-keletkezett és nem-múló. Aki a forrásvidéken jár, mindig ugyene virágokból szedi csokrát” - írja bevezetőjében a költő, aki ekkor még csak 32 éves.

Egy fénykép tolakszik elő Weöres Sándor albumából. Fekete-fehér képen Hamvas Béla komor tekintettel ül, térdén nyitott füzet. Károlyi Amy, a költő felesége, aki maga is pályatárs volt, ezt a megjegyzést fűzte a képhez. „A száműzött kínai költő-filozófus Csü-Jüan heverhetett így a Han folyó partján, mint Hamvas Béla a Tisza-csatorna kiöntésénél Tiszapalkonyán. A háttér gyom és hordalék, az arc szakadékos, de töretlen, a szemöldökök perui kígyók, a kézben írófüzet.”

A „mester” nagy hatású író, filozófus, aki költői szépségű tanulmányokat, esszéket írt, aki Weöres Sándorhoz hasonlóan a „teljességet”, a „létegezést” kutatta, s próbálta szavakba önteni. A teljesség felé magán viseli a filozófus Hamvas Béla sajátos látásmódját, gondolatait. A kötet öt fejezetből áll: A forrás, A kard, A fészek, A szármay, A kristály.

Gyönyörű, önmagukban is lényegjelölő szavak, melyek segítik ráhangolódni az olvasót erre az őstudáson alapuló világra.

Mintha „fűben, fák alatt megterített asztal” körül ülnénk, „hol nincs első és nincs utolsó vendég”, ahol minden „harmóniává szövődik”, ahol a „külső és belső lényegében ugyanaz”, ahol a szavak áramlásával, hömpölygésével egyre mélyebbre és mélyebbre jutunk önmagunkban. A rútból a szépbe, a homályosból a ragyogóba, a szenvedésből a szenvedéstől mentesbe, a csonkából a teljesbe, a mozgóból a mozdulatlanba, a kimondhatóból a kimondhatatlanba, az időből az időtlenségbe, a végesből a végtelenbe, a változóból a változatlanba, az életből a létezőbe.

Weöres Sándor egy bölcs szerepébe bújva drgít az „alászállásban” segít a mindenséget beutazni, hiszen állítja, hogy „önmagad beutazása: a mindenség beutazása”.

Letehetetlen mű, nem könnyű olvasmány, mely elcsönDESÜLÉST, befelé figyelést követel a befogadótól. S ha ez megvan, megkezdődhet az utazás, mely a lényegig visz, s melynek végén egy új ember tekinthet korábbi önmagára, a megtett útra, s megszülethet benne a „minden és mindenki egy” gondolata.

„Az itt - mondottaknak nem az a rendeltetésük, hogy elhidd, őket, hanem hogy igazi lényedre, igazi világodra eszméltesselek”.

Polányi Éva

TÍZ LÉPCSŐ (A forrás)

Szórd szét kincseid – a gazdagság legyél te magad.

Nyúdd szét díszeid – a szépség legyél te magad.

Feledd el mulatságaid – a vígság legyél te magad.

Égesd el könyveid – a bölcsesség legyél te magad.
Pazarold el izmaid – az erő legyél te magad.
Oltsd kis lángjaid – a szerelem legyél te magad.
Üzd el szánalmaid – a jóság legyél te magad.
Dúld fel hiedelmeid – a hit legyél te magad.
Törd át gátjaid – a világ legyél te magad.
Vedd egybe életed-haláloed – a teljesség legyél te magad.

SZEMBE-FORDÍTOTT TÜKRÖK (A forrás)

Öröömöm sokszorozódjék a te örömödben.

Hiányosságom váljék jósággá benned.

Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél. Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.

Az igazság nem mondatokban rejlik, hanem a torzítatlan létezésben. Az öröklét nem az időben rejlik, hanem az összhang állapotában.

A MOZDULATLAN UTAZÁS (A forrás)

Önmagad beutazása: a mindenség beutazása. A térbeli világ úgy viszonylik a mindenséghez, mint egy ruhazseb az élő-testhez.

Éjjel, a csillagos éj alatt felfohászkozodsz: Mily nagy a világ! De ládd: egyetlen gondolatod a legtávolabbi égitesten is túl-fut pillanat alatt.

Egy gondolattól a másikig végtelenül hosszabb az út, mint csillagtól csillagig.

Az ember a teret végtelennek érzi, de valójában úgy szorong a térben, mint egy börtönkamrában, melynek sem hossza, sem szélessége nincs egy teljes lépés. Aki lényében a végtelen áramokig hatol, a kamra falán kis rést ütött; aki személyiségét feloldotta, a kamra falán akkora rést ütött, melyen már kifér.

A LÉTEZÉS (A forrás)

Nézz meg egy kődarabot, egy kalapácsot, egy bokrot, egy paripát, egy embert: mindegyik keletkezett, pusztuló, határolt, egyéni, külön-lévő. De közös lényegük, a létezés, nem keletkezett, nem pusztuló, nem határolt, nem egyéni, nem külön- lévő. A létezés mindenben azonos.

A sokféle keletkező és pusztuló alakzat: ez az élet. Az örök egymásután, melynek minden alakzat csak egy-egy állomása: ez a létezés.

Az ember az egyetlen, aki a változóban a névvel rögzíthetőt keresi: értelme van.

Az ember az egyetlen, aki önmagában az egyéni és feltételes dolgok alá, a közös és feltétlen létezésig ás: lelke van.

ÉLŐ ÉS LÉTEZŐ (A forrás)

Tiprás és eltiportatás, falás és fölfalatás: ez az élet. Ruhaként viselni tiprást és eltiportatást, falást és fölfalatást: ez a lét.

Aki szeszélyét követi, az életbe burkolózik. Aki szükségletét követi, a létbe burkolózik.

Aki viharosan szeret, gyűlöl, sóvárog, undorkodik: ez az élő. Aki nyugodtan viseli az összefüggőt: ez a létező.

A JÓSÁGRÓL (A kard)

Ne kívánd senki szeretetét. Ne utasítsd el senki szeretetét.

Úgy áradjon szereteted, mint a tűz fénye-melege: mindenre egyformán. Akik közel jönnek hozzád, azokra több essen fényedből és melegedből, mint akiknek nincs szükségük terád. Családtagjaid, mindennapi társaid s a hozzád fordulók olyanok legyenek számodra, mint a kályhának a szoba, melynek melegítésére rendelik.

AZ ELMOSÓDÓ HATÁROK (A szármay)

Aki elkezdi lebontani egyéniségét, mindjobban elveszti a határt saját és mások lelke között. Ha embertársa szemébe néz, megérzi annak érzéseit és felismeri: „ez is én vagyok”; ha egy kutyát megsimogat, megérzi annak egybemosódó világát: „ez is én vagyok”; ha egy bútor hosszabban érint, átveszi annak tagolatlan csöndjét: „ez is én vagyok”. Saját lelke már nemcsak az övé; minden átlátszó, mintha kristályból volna, egyszerre mérhetetlenül gazdag, teste-lelke felrisszül és egyforma örömmel tölti el a munka, pihenés, társaság, magány.

Ízes ízek

július

Cukkinis rakott

4 db zsenge cukkínit újni szeletekre vágunk. Kivajazott mély tűzálló tálba rétegeljük hagymakarikákkal, 6 szelet bacon szalonnával, sajttal, fokhagyma granulátummal. 1/2 liter tejfelt kevés lisztel, fokhagyma granulátummal, őrölt köménnyel és hat tojással habosra verünk, és a rétegeltre öntjük. Fólia alatt 50 percig pároljuk, majd fólia nélkül 5 percig pirítjuk. Bö levelet ereszt, önmagában fogyasztható.

Seidl Ambrus

Sarokház Csemege

Ct.: Tímár Vince

Pont
Áruházlánc

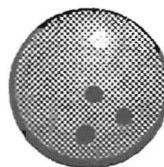
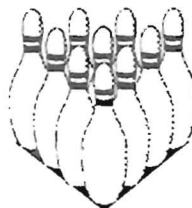
Gyomaendrőd, Blaha u.27. Tel.:386-691.

☞ hűtött üdítők, sörök	
☞ Mizo tejföl 25%	54,-
☞ fagyasztott kacsamáj	449,-
☞ Lantos sör	99,-
☞ Reggeli ital 1 l	99,-
☞ Merido Mokka 250 gb	299,-
☞ Balfi ásványvíz 1,5 l	49,-
☞ befőző fólia 4 íves	45,-
☞ kápos savanyúság tartósító	89,-

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 6-tól 19-ig,
szombaton 6-tól 12 óráig, vasárnap 7-től 11 óráig.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

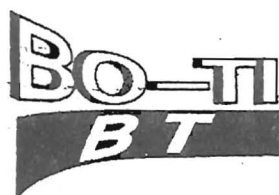
GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

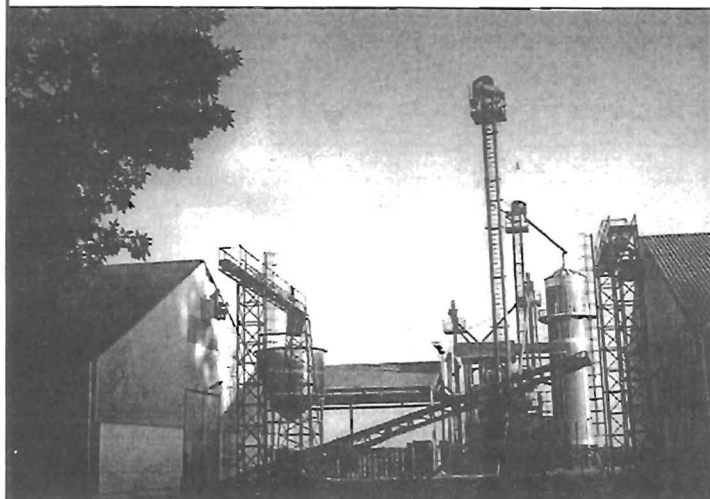
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vető-

magot és vegyszert.

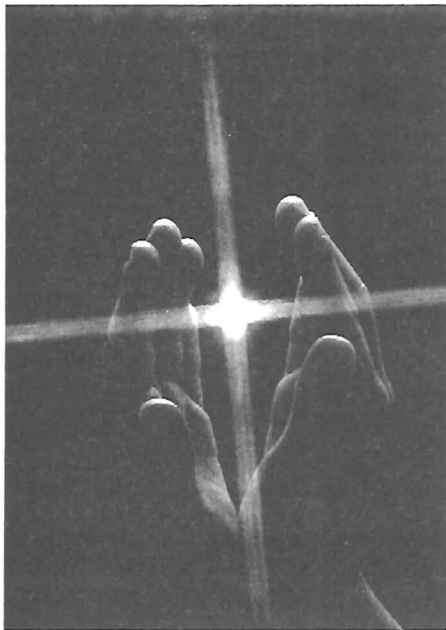
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689. Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DINYA KATALIN, 89 éves korában június 15-én az Örök Életbe költözött. Gyászolják: a családja.

CSAPÓ SÁNDOR, aki a Csokonai utcában élt, 75 éves korában, június 21-én befejezte földi pályáját. Gyászolja a családja.

IVÁNYI ISTVÁN, aki Kerepesen élt, de endrődi születésű, és élt is több éven át itthon, június 22-én egy havi súlyos betegség, és szenvedés után visszaadta lelkét teremtő Urának. Gyászolják: gyermekei, és családtagjai, ismerősei, régi barátai, szomszédai.

LIPCSEI LÁSZLÓNÉ Goda Etelka, aki Rózsakerti Otthonban élt, korábban Hunyai lakos volt, június 21-én 85 éves korában hosszú betegség után megtért teremtő Istenéhez. Gyászolják: leánya, unokái, rokonai.

SZABÓ IMRÉNÉ JANTYIK KATALIN, aki Hunya, Liget u. 10. sz. alatt élt, 67 éves korában, lélekben felkészülve, lelkét Teremtőjének ajánlva elköltözött az élők sorából. Gyászolják: testvére és családja, rokonok, és mindazok, akik szerették.

TÍMÁR JÓZSEFNÉ HORNOK MARGIT, aki Hunya, Vörösmarty u. 2. sz. alatt lakott, 91 éves korában megtért Égi Urához. Gyászolják: gyermekei, unokái, dédunokái és a rokonok

VARJÚ MÁTÉ, aki a Mohácsi utcában élt, 68 éves korában, június 9-én váratlanul e földi világból elköltözött. Gyászolják: felesége, gyermeke, és annak családja, rokonai, ismerősei.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.

Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálzási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

SPORT

2003. június 1: Gyomaendrőd VSE – Fegyvernek 1:2

150 néző. Vezette: Boros. Kiss, Csikós, Szabó, Danó, Uhrin, Farkasinszki /Katona/, Ilyés, Szántó, /Gellai/ Hídvégi, Mester, /Osán/, Göblyös. Edző: Paulik János

Egyenlő erők küzdelméből a szerencsésebb vendégek kerültek ki győztesen. A 20. pecben Hídvégi 20 m-es szabadrúgása a hálóba csapódott. 34. pecben Kapás jobboldali beadása Szász lábáról jut a hálóba, 1:1. 75. perc. Jobbról élesen belőtt labdát Forgó érte el elsőnek, lövése a hálóban landolt, 1:2. Jó: Szabó, gellai, Hídvégi.

Tabella: 15. Gyomaendrőd VSE, 5 4 19 33-65 19

Megyei I. o.: Gyomaendrőd FC – Szabadkigyós 1:1

250 néző, Sportszerű, tetszetős játék, igazságos pontozás. Gólszerző: Mátyus. Jó: Tanács, Tolna. Tabella: 2. Gyomaendrőd FC, 13 8 6 49-26 47

Június 8: Gyomaendrőd VSE – Jamina: 3:2

200 néző. Egyenlő erők harca. A hazaiak jobban értékesítették helyzetüket. 26- perc: Kurilla beadását Csete 14 m-ről hálóba vágta: 0:1. 31. perc: Mester remekül futott el. Beadását Osán 5

m-ről értékesítette: 1:1. 32. perc: Kerepszki 8 m-ről szerezte a vendégek vezetését: 1:2. 41. perc: Göblyös szabadrúgása után Mester elfekette a kaput, és egyenlített: 2:2. 85. perc: Szántó beadását a csereként beállt Kurilla 5 méterről bepöckölte a hálóba: 3:2. Jó: Csikós, Kiss, Hídvégi, Mester.

Tabella állása: 12. Gyomaendrőd VSE 6 4 19 39-67 22

Megyei I. o. Battonya – Gyomaendrőd FC: 0:1

Jó: Furka, Tolna, Tánicsics, Toldi. Tabella: 1. Gyomaendrőd FC 14 8 6 50926 50

Június 15: Békés – Gyomaendrőd VSE: 2:3

200 néző. Vert helyzetből fordított az endrődi csapat. Fejes a 25. pecben majd Kasik szabadrúgását is Fejes küldte az endrődiek hálójába: 2:0! Összeszedte magát a csapat, és Katona, Osán végül Kéri szerezte meg a győzelmet és három pontot érő gólokat: 2:3.

Jó: Csikós, Danó, Göblyös, Hídvégi.

Tabella: 14. Gyomaendrőd VSE 7 4 19 39-69 25

Megyei I. o.: Vésztő-Gyomaendrőd FC 2:2

Tabella: 2. Gyomaendrőd FC 14 9 6 5228 51

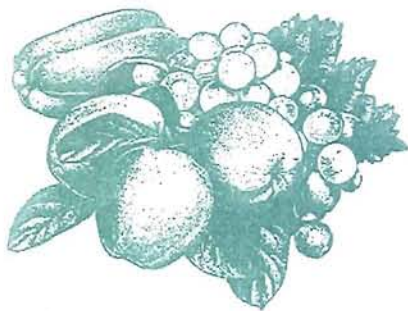
TÜZELHALÁS pusztítja az almatermésű fákat!

Baktérium okozza az elhalást, az alma, körte, birs, galagonya, berkenye, madárbirs, tüztövis, japánbirs növényeknél. A csonthéjasok nincsenek veszélyben.

A védekezés jelenleg: a beteg növényi részeket el kell távolítani oly módon, hogy a tünetmentes részből is 40-60 cm-t kimetszünk. A kimetszett részeket azonnal el kell égetni, vagy mélyen elásva megsemmisíteni.

Megnyílt
Endrődön a
**Zöld
cukrászda,**
a Fő út 1/1 sz.
alatt.

Kert- barátok- nak

Emlősök, ragadozók a ház körül - II. rész

1. Görény

Európában, Ázsiában egyaránt megtalálható, de jobbára a mérsékelt égövi területeken. Elsősorban a lakott helyeken gyakori, ahol a táplálékát megtalálja, legyen az hegyek, között, erdőben, sík területen, tanyákon, településeken. Endrődön régen „girind”-nek nevezték. Előfordult, hogy ha egy endrődi diák így nevezte meg ezt a ragadozót, a többi diák társak kinevették.

Bundája oldalt világos barna, majd lefelé haladva a fekete színbe megy át. Testhossza általában 40-42 cm hosszú. Otthonként a szabadon hagyott üregeket használja, (odvas fák, elhagyott rókalyukak, romos épület, gerendák közötti rés. stb.) Évente májusban 4-5 kölyköt hoz a világra. Vakmerő, merész állat, mert a rókát, kutyát sőt még szorult helyzetében az embert is megtámadja. Védekezésül felhasználja a büzmirigyei által termelt igen kellemetlen (bűdös) szagot. Bundáját ezért nem használták fel prémes bundák készítésére. Amióta a szagot eltávolítják különféle módszerekkel, pld. áztatással, azóta igen értékes szőrme lett belőle. Régen jobb elszaporodott a településeken. Ma-már a sok házőrző kutya, valamint a másfajta építkezés miatt ritkábban fordul elő. Előszeretettel tizedeli a baromfit, galambot, ha bejut az óljukba. Ha már jól lakik, akkor elhurcol magával még néhány elpusztított baromfit. Népiesen úgy is szokták mondani, hogy lefojtja az áldozatait, ugyanis a véré

szívja ki. Biztonságos, hézag mentes ólak készítésével, és a kutya tartással igen hatásosan lehet ellene védekezni. Visszaemlékezem gyermekkoromban (8-9 éves lehettem) volt egy korcs kutyánk, és a szomszédból átjöttek értünk, mert a görény igen nagy pusztítást végzett náluk a baromfi félekben. A „tettes” az istálló jászolaj alá menekült. A felnőtt férfiak vasvillával állták el a kijáratot. Bementünk a bátyámmal és a kutyánkkal az istállóba. A kutya megérezte a büzmirigy által termelt idegen anyagot és visszafordult. Ekkor a vasvillával történt hajsz a görény megmenekülésével végződött, mert egéruat nyert. Mindezek ellenére hasznos állatnak is mondható, mert sok egeret, patkányt pusztít el. Ha befogás után megszelídítik, és betanítják, akkor patkányfogónak is használható. Több helyen, ha elszaporodik a patkány, akkor azt görénnyel is irtják.

2. Menyét

Karcsúbb, kisebb mint a görény. Testének alsó része fehér, a többi vörösbarna. Megtalálható hazánk minden táján, de egész Európában is. Megfelelő rejtékhelyen él, ami megvédi az ellenségeitől. Ez lehet istálló, padlás, pince, göré, pajta, patkánylyuk, vakondtúrás. Vészhelyzet, ismeretlen zöreje, hang esetén a két hátsó lábára támaszkodva figyel és szemléli a környezetét. Ilyenkor igen bájosnak, barátságosnak tűnik. Ellenségei közé tartoznak a nappali ragadozó madarak, (egerésző ölyv, héja, stb.) A ragadozó madár karmai között is keresi a lehetőséget a menekülésre (pld elharapja a madár lábát, nyakát), kitűnő a helyzet felismerése, lélekjelenléte. Tavasszal ötheti vemhesség végén 5-7 vak utódot fial az odúban, vagy földalatti vackában, melyet szalmával vagy szénával bélel ki.

Kártétele: csirkék, galambok, földön tanyázó madarak, azok tojásainak elpusztításában nyilvánul meg. Emlékszem, hogy régen főleg a tanyákon a szárnyasok éjjelre felültek a fák ágaira, és ott töltötték az éjszakát. A menyét felmászott a kinálkozó élelemért és le is hozta a földre, ugyancsak ha fészket talált a fán, azokból is kiszedte a tojásokat, és ügyesen kiszívta több lyukat vájva.

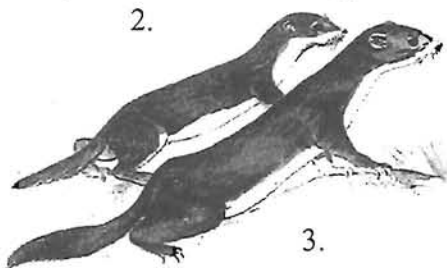
Mindezek mellett a kis emlősállatok pusztításával hasznos állat is. Igen sok egeret, - házit és mezeit egyaránt -, patkányt, vakondot fiatal höröcsögöt pusztít el. Szívesen fogyaszt, - ha talál - halat, békát, rovarféléket. Termete, karcsúsága ügyessége (magasról is leugrik) segíti a vadászatát.

Hunya Alajos

1. görény
2. menyét
3. hermelin

2.

3.

Május 23-tól június 23-ig Gyoma
BELTERÜLETÉN 8 MM CSAPADÉK HULLOTT.
TAVALY UGYANEZ IDŐSZAK ALATT 37,7 MM.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

nyári ajánlataim:

- grill sütők, bográcsok, állványok
- hűtőszekrények, jégakadók
- szivattyúk, öntözőtömlők, szórófejek
- fűnyírók, szegélynyírók, sövényvágók
- kéziszerszámok, szegek, csavarok
- háti és kézi permeterzők, vegyszerek
- foliák, takaróponyvák, műanyagárúk
- gumicsizmák, védőkesztyűk
- befőzéshez üvegek, üvegtetők
- ventilátorok, barkácsszerszámok
- műanyag kukák (-110 l 5990,-)
- drótkerítések, létrák
- DÚFA zománcfestékek, ecsetek
- VAPOREX falfűtő adalék

Várom Kedves Vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva
Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu